МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

бакалавра

на тему: **РОЗРОБКА ПІКЧЕРБУКУ «МІСТО ДЕ СПЛЯТЬ СНИ»**
ЗА ВЛАСНИМ АВТОРСТВОМ

Виконала: студентка 4 курсу, групи 6.0222-1
спеціальності 022 «Дизайн»
освітньо-професійної програми «Графічний дизайн»
Білоног Таїсія Сергіївна

Керівник: старший викладач кафедри дизайн,
_____ Микола ПОТАПЕНКО

Рецензент: доц. кафедри дизайну,
к. пед. н. _____ Ганна БРЯНЦЕВА

Запоріжжя
2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет *соціальної педагогіки і психології*
Кафедра *дизайну*
Рівень вищої освіти *перший (бакалаврський)*
Спеціальність *022 «Дизайн»*
Освітньо-професійна програма *«Графічний дизайн»*

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри дизайну
_____ Ганна ЧЕМЕРИС
«____» _____2026 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ

Білоног Таїсії Сергіївни

1. Тема роботи: *Розробка пікчербуку «Місто де сплять сни» за власним авторством* науковий керівник роботи *ст. викладач Потапенко М.В.* затверджені наказом ЗНУ №1779-с від 08.12.25
2. Строк подання студентом роботи:15.05.2026
3. Вихідні дані до роботи:_____
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що належить розробити): історіографія І види у сфері розробки пікчербуків, особливості проектування пікчербуків, проєктна частина розробки дизайну
5. Перелік графічного матеріалу: *презентація, демонстраційна графіка.*
6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали консультанта	Дата, підпис	
		Надано	Отримано

7. Дата видачі завдання: 02.10.2025

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1	***Початок роботи.*** *Загальні збори. Організаційна інформація.*	01.11.25	
2	***Реєстрація теми.****Обговорити з керівником тему проєкту. Визначити правильне формулювання теми.*	03.11.25	
3	***Аналіз теми.*** *Провести дослідження об'єкту теми. Підготувати опис дослідження у відповідному розділі ПЗ*	10.11.25	
5	***Пошуковий етап.*** *Провести процес проєктування з описом результатів виконання у відповідних підрозділах ПЗ*	05.03.26	
6	***Апробація.*** *Написання і подання тез для участі у науковій конференції «Молода наука».*	27.03.26	
7	***Етап концептуальної ідеї та дизайн пропозиції*** *. Завершити процес проєктування та описати його у відповідному розділі ПЗ.*	05.04.26	
8	***Технічна реалізація проєкту.*** *Усунути зауваження і врахувати рекомендацій керівника та консультантів.*	11.05.26	
9	***Завершення виконання роботи****. Подати чернетки ПЗ та проєкту для проходження передзахисту.*	13..05.26	
10	***Попередній захист.*** *Фіналізація роботи та проходження усіх підготовчих до захисту етапів. Захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК.*	14.05.26 - 15.06.26	

Студент _____ *Таїсія БІЛОНОГ*
(підпис) (прізвище та ініціали)

Науковий керівник роботи _____ *Микола ПОТАПЕНКО*
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль пройдено
Нормоконтролер _____ *Ганна ЧЕМЕРИС*
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Білоног Т. С. Розробка пікчербуку «Місто де сплять сни» за власним авторством: кваліфікаційна робота бакалавра спеціальності 022 «Дизайн» освітньо-професійної програми «Графічний дизайн» / наук. керівник ст.викладач Потапенко М.В. Запоріжжя : ЗНУ, 2026. 65 с.

UA : Робота викладена на 65 сторінках друкованого тексту. Перелік посилань включає 44 джерела. Об’єкт дослідження: дизайн та верстка друкованого видання. Предмет дослідження: сучасні дитячі друковані видання. Мета дослідження: створення авторського пікчербуку «Місто де сплять сни» з оригінальним текстом і власними ілюстраціями, спрямовоного на підтримку емоційного розвитку дошкільнят шляхом поєднання сучасних тенденцій у графічному дизайні дитячих друкованих видань.

Ключові слова: пікчербук, візуальний сторітелінг, ілюстрація, композиція, авторський проєкт, графічний дизайн, проєктування

EN : The work is presented on 65 pages of printed text. The list of references includes 44 sources.Object of research: the process of creating a picture book as a complex artistic and design product.Subject of research: features of forming the visual-narrative structure of the author’s picture book “The City Where Dreams Sleep”, in particular the interaction of illustration, text, and compositional means.The purpose of the study: to develop an author’s picture book “The City Where Dreams Sleep” as an integrated artistic project and to investigate the principles of constructing its visual-narrative structure.

Key words: picture book, visual storytelling, illustration, composition, author's project, graphic design, design

Апробація кваліфікаційної роботи:

1. Білоног Т. С. Розробка пікчербуку «Місто де сплять сни» за власним авторством. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука», 2026.* ЗНУ, 2026. Т.1. С. 256-257.

ЗМІСТ

ВСТУП ……...7

РОЗДІЛ 1 ІСТОРІОГРАФІЯ І ВИДИ У СФЕРІ РОЗРОБКИ ПІКЧЕРБУКІВ..9

1.1 Історіографія та наукові дослідження у сфері розробки пікчербуків……9

1.2 Сучасний розвиток пікчербуків та способи їх класифікації .....…….....11

1.3 Застосування психології кольору у пікчербуку……24

1.4 Аналіз недоліків пікчербуку як формат візуально-наративної комунікації..26

РОЗДІЛ 2 ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ПІКЧЕРБУКІВ…...……..29

2.1 Поточний стан ринку пікчербуків…….....29

2.2 Аналіз аналогів пікчербуків в Україні і закордоном…….....…31

2.3 Основи проектування друкованих видань……..46

РОЗДІЛ 3 ПРОЄКТНА ЧАСТИНА РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ ПІКЧЕРБУКУ «МІСТО ДЕ СПЛЯТЬ СНИ» 49

3.1 Формування концепту пікчербуку для дітей……...49

3.2 Розробка образу головних героїв…….....51

3.3 Розробка обкладинки…….....……...56

3.4 Проєктування і розробка розгортів…….....60

3.5 Технічні особливості……..73

ВИСНОВКИ……...……76

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ……78

ДОДАТОК А……..……82

ВСТУП

Актуальність. У культурному та візуальному середовищі спостерігається активне зростання провідної ролі візуальної комунікації як одного з найважливіших засобів передачі інформації та емоційного настрою. В умовах перенасичення інформацією життя, особливе значення мають форми що поєднують у собі лаконічність та образність для легкого сприйняття інформації. Саме до таких форм належить пікчербук, який є особливим видом книжкової продукціїу якому зображення та текст є єдиною системою.

У широкому сенсі актуальність теми обумовлена загальними тенденціями розвитку ілюстрації та графічного дизайну. У якому дедалі більшої уваги набуває візуальний сторітейлінг, авторський підхід та особливий стиль художнього рішення. Наразі дизайн орієнтується не тільки на передачу інформації, а й на створення цілісного візуально-емоційного досвіду, який забезпечує в першу чергу розвиток таких форматів, як пікчербук.

У вузькому сенсі актуальність дослідження пов’язана з недостатньою кількістю комплексних проектів у форматі книжка-картинка в українському просторі. Особливої уваги потребує не тільки питання створення авторського пікчербуку але й цілісна концепція, де ідея та візуальний стиль формується у єдине ціле, для підсилення кожного з факторів.

Згідно до сучасних тенденцій у графічному дизайні та з огляду на зростання ролі візуального сторітелінгу, розвиток авторської ілюстрації та потреби у створенні емоційно насичених візуальних продуктів, зазначимо, що тема нашого дослідження: «Розробка пікчербуку “Місто, де сплять сни” за власним авторством» є актуальною.

Актуальність і теоретична значущість проєктної проблеми дозволяє визначити об’єкт, предмет та завдання дослідження.

Об’єкт дослідження – дизайн та верстка друкованого видання.

Предмет дослідження – сучасні дитячі друковані видання.

Мета кваліфікаційної роботи – створення авторського пікчербуку «Місто де сплять сни» з оригінальним текстом і власними ілюстраціями, спрямованого на підтримку емоційного розвитку дошкільнят шляхом поєднання сучасних тенденцій у графічному дизайні дитячих друкованих видань.

Виходячи з формулювання об’єкта, предмета та мети дослідження, необхідно виконати такі **завдання**:

1. Проаналізувати історіографію та сучасний стан досліджень у сфері пікчербуків;
2. Дослідити особливості пікчербуку як виду візуального сторітелінгу;
3. Визначити основні принципи взаємодії тексту та зображення;
4. Проаналізувати сучасні тенденції у сфері ілюстрації та графічного дизайну пікчербуку;
5. Розробити концепцію авторського пікчербуку «Місто, де сплять сни»;
6. Створити візуальне та композиційне рішення проєкту.

Апробація результатів дослідження здійснювалася шляхом публікації наукової статті «Розробка Пікчербуку “Місто де сплять сни” за власним авторством» у науковому збірнику «Молода наука» (Запоріжжя 22.04.2026 рік),

Структура пояснювальної записки. Пояснювальна записка складається зі вступу, 3 розділів, висновків, списку використаних літературних джерел і додатків. Обсяг кваліфікаційної роботи становить 90 сторінок, 9 сторінок ілюстрацій, 44 – літературні джерела. Обсяг основної частини кваліфікаційної роботи становить 65 сторінок.

РОЗДІЛ 1
ІСТОРІОГРАФІЯ І ВИДИ У СФЕРІ РОЗРОБКИ ПІКЧЕРБУКІВ

1.1. Історіографія та наукові дослідження у сфері розробки пікчербуків

Феномен пікчербуку як самостійного виду художнього та дизайнерського продукту сформувався на перетині літератури, образотворчого мистецтва та графічного дизайну. Уявлення про дитячу книгу та роль її візуалу як способу взаємодії тексту із зображенням нерозривно пов’язані зі змінами, які відбулися протягом часу його виникнення [30, с. 45].

Виникнення перших передумов пікчербуку можна простежити ще у XVII столітті, насамперед у працях Яна Амоса Коменського. У своїй книзі «Orbis Sensualium Pictus» (1658) він вперше системно поєднав текст і зображення для освітньої мети [12, с. 35]. Такий підхід заклав основне підґрунтя для подальшого розвитку ілюстрованих видань, де зображення виконувало не тільки декоративну, але й пізнавальну функцію.

У XVIII–XIX століттях розвиток друкарських технологій сприяв активному поширенню ілюстрованих дитячих книжок. Значний внесок у формування естетики ранніх пікчербуків зробили такі митці, як Вільям Блейк, який поєднував зображення та текст разом у єдину композиційну систему [39, с. 42]. Зокрема Рендольф Кальдекотт, якого вважають одним із засновників сучасного пікчербуку, яким звикли його бачити. Його роботи вирізнялися особливою динамікою, ритмічністю та органічною взаємодією тексту із зображенням.

У XX столітті пікчербук остаточно затверджується як окремий жанр. Важливу роль у цьому процесі відіграли саме дослідження у сфері дитячої психології та педагогіки, які підкреслювали значення візуального сприйняття у розвитку дитини. І саме в цей період формується розуміння пікчербуку як цілісного візуально-наративного об'єкта, де текст і зображення є нерозривним тандемом на рівноправних засадах.

Значний внесок у теоретичне осмислення пікчербуку зробили саме сучасні дослідники. В особливості виокремилися Марія Ніколаєва з її роботами «Reading for Learning» та «How Picturebooks Work» (спільно з Керол Скотт). У своїх працях вони розглядають взаємодію тексту і зображення як складну семіотичну систему. Вони виділяють різні типи взаємодії: доповнювальну, контрастну та симбіотичну. Такий підхід дозволяє глибше зрозуміти цей механізм побудови візуальної розповіді [35, с. 56].

Також важливим є дослідження Перрі Нодельмана, який аналізує пікчербук як форму візуального сторітелінгу, в якому значення формується не лише через слова, але й через композиційні рішення, такі як: колір, ритм та інші художні засоби. Його підхід до створення підкреслює, що пікчербук є складною системою знаків, яка потребує активної участі читача у процесі усвідомлення сенсів [36, с. 45].

У сучасному науковому дискурсі пікчербук розглядається не лише як дитяча книга, але й як універсальний засіб вираження, який насамперед здатний працювати з різними віковими аудиторіями. Зокрема, з'являється поняття авторського пікчербуку, де акцент зміщується з дидактичної функції на художнє висловлювання, атмосферу та емоційний досвід.

Наразі стан досліджень у цій сфері характеризується поєднанням різних напрямів дослідження. Пікчербук вивчається в контексті графічного дизайну, ілюстрації, літературознавства, культурології. Особлива увага належить питанням візуальної мови, наративної структури та взаємодії читача з книгою як об'єктом.

Окремим напрямом є дослідження тактильності та матеріальності книги. У зв'язку з розвитком цифрових технологій та поширенням електронних форматів саме друкований пікчербук набуває нової цінності як фізичний об'єкт. Дослідники відзначають важливість паперу, фактури, формату, верстки та інших матеріальних характеристик для формування читацького досвіду.

У XXI столітті також спостерігається активне розширення тематичного спектра серед пікчербуків. Якщо раніше вони здебільшого орієнтувалися на прості сюжети та морально-дидактичні історії, то на сьогодні автори звертаються до більш складних сюжетів, таких як: ідентичність, пам'ять, втрата, екзистенційні переживання тощо. Це зумовлює появу більш експериментальних форм, де звична лінійна структура оповідання може бути порушена або ж видозмінена.

Український контекст дослідження пікчербуку наразі перебуває на стадії активного формування. Вітчизняні дослідники та практики поступово намагаються інтегруватися у світовий дискурс, спробами адаптуючи міжнародний досвід до локального культурного середовища. Особливо помітним є розвиток авторської ілюстрації та незалежних видавничих ініціатив, що сприяють популяризації пікчербуків в Україні.

Українські ілюстратори та дизайнери все частіше працюють у форматі пікчербуку. Вони експериментують із формою, стилем та наративом. Це свідчить про зростання загалом інтересу і попиту до цього виду мистецтва та його потенціалу як художнього засобу висловлювання.

Таким чином, історіографія пікчербуку демонструє поступовий перехід від ілюстрованої книги як допоміжного інструменту до самостійного художнього явища. Сучасний стан досліджень наразі характеризується різноманітністю підходів, комплексним характером та зростаючим попитом до візуального наративу як ключового елемента комунікації.

1.2. Сучасний розвиток пікчербуків та способи їх класифікації

Сучасний етап розвитку пікчербуку характеризується значними трансформаціями в таких сферах, як візуальна культура і в контексті графічного дизайну та ілюстрації. У XXI столітті пікчербук перестає сприйматися виключно як дитяча книга і набуває статусу самостійного художнього інструмента

комунікації. Це пов’язують зі зростанням ролі візуального бачення, розвитком авторської ілюстрації та зміною підходів до створення книжкових продуктів.

Однією з ключових тенденцій в сучасному розвитку пікчербуків є фокусування на візуальному сторітелінгу. Він сприймається як основний спосіб передачі змісту. У цьому контексті зображення перестає виконувати тільки допоміжну функцію, бо саме стає рівноправним або навіть більш домінуючим елементом сюжету. Композиція, колір, ритм, масштаб та інші засоби візуальної мови, які формують емоційне та смислове наповнення книги, набувають важливого значення [10].

Також спостерігається активний розвиток авторських пікчербуків, у яких особлива увага приділяється індивідуальному стилю, атмосфері та концепції. Такі видання часто виходять за межі традиційної дитячої аудиторії, так як намагаються орієнтуватися на більш широке коло читачів. Вони можуть порушувати складні теми, такі як пам’ять, ідентичність, самотність, страх, дорослішання, що свідчить про розширення функціональних можливостей пікчербуку [9].

Окремим напрямом розвитку у сучасному погляді є експерименти з формою та матеріальністю книги. Пікчербук дедалі частіше розглядається не лише як носій інформації, а саме як фізичний об’єкт, який взаємодіє з читачем через такі засоби, як: формат, папір, фактуру, верстку та конструкцію. Це підсилює сенсорний досвід та створює додаткові рівні сприйняття.

У контексті сучасного графічного дизайну пікчербук інтегрує підходи різних сфер, зокрема ілюстрації, типографіки, книжкового дизайну та наративного проєктування. Це зумовлює появу великої кількості різновидів та форм, що потребують систематизації та класифікації.

Наразі у науковому дискурсі відсутня єдина універсальна класифікація пікчербуків, це зумовлено динамічним розвитком цього формату та його постійними видозміненнями. Оскільки пікчербук перебуває на перетині кількох галузей: літератури, образотворчого мистецтва та графічного дизайну, то це

ускладнює його однозначную систематизацію в межах традиційних класифікацій. Крім того, сучасні автори активно експериментують зі структурою, формою подачі та засобами вираження. Такі видозмінення призводять до появи нових різновидів, які не завжди вписуються у вже існуючі формати пікчербуків.

Важливим чинником, який ускладнює створення єдиної класифікації, є зміна функцій пікчербуку у сучасному cultural-дискурсі. У зв'язку з тим, що раніше такі видання переважно виконували навчальну або розважальну роль, то сьогодні вони дедалі частіше виступають як самостійні художні об'єкти. Оскільки орієнтовані на емоційний, естетичний та навіть філософський досвід читача, що надає розширення функціонального спектра та безпосередньо впливає на підходи до їх класифікації.

Зокрема, одним із ключових критеріїв є співвідношення тексту і зображення. Такі параметри допомагають визначити структуру сюжету та способи візуальної передачі змісту. Функціональне призначення пікчербуку є не менш важливим, оскільки відображає його роль у комунікації з читачем. Окрему увагу приділяють особливостям наративної побудови, які можуть варіюватися від лінійних до складних, символічних або відкритих структур. Особливим параметром є вікова аудиторія, оскільки саме це впливає на складність змісту, візуальну мову та загальну концепцію книги. Не менш важливими є художньо-концептуальні характеристики, які також визначають стиль, естетику та рівень авторського висловлювання [22, с. 37].

Одним із визначальних критеріїв класифікації пікчербуків є характер взаємодії текстового та візуальних компонентів. Оскільки саме ця взаємодія формує специфіку сприйняття книжкового видання як цілісного об'єкта. У пікчербуці текст і зображення не існують окремо, а навпаки, вступають у певний симбіоз. У зв'язку з цим вони вступають у різні типи взаємозв'язків, котрі можуть змінювати акценти в інтерпретації змісту, впливати на темп читання та визначати глибину емоційного залучення читача. При аналізі співвідношення цих двох

складових можна не лише класифікувати, але й зрозуміти принципи побудови візуального сторітелінгу у пікчербуках. У сучасній практиці виділяють декілька основних типів, що залежить від того, який елемент відіграє провідну роль у формуванні змісту.

Видання, у яких текст відіграє провідну роль. Для цього типу є характерними домінування текстового компонента, що виконує основну функцію передачі сюжету. Зміст самої історії, послідовність подій та смислові акценти передаються саме через текст, тоді як зображення є другорядним супроводом, який підсилює окремі моменти, наприклад такі як атмосфера або деталі зовнішності, середовища тощо [12, с. 69]. Тобто ілюстрації не є основою при передачі сюжету і не змінюють суттєвої структури оповіді. Подібні видання є більш схожими на ілюстровані книжки, де текст залишається основним носієм інформації. Зокрема, навіть у таких типах сторітелінгу спостерігається посилення ролі візуальної складової.

У візуально орієнтованому типі саме зображення відіграє провідну роль. Оскільки візуальні частини формують сприйняття сюжету та надають логіку розвитку історії. Текст в таких книжках-картинках або відсутній у значній мірі, або ж має другорядний характер і виконує функцію уточнення деталей. Саме візуальна мова стає основним засобом комунікації. Сюжет передається через композицію, колір, масштаб, деталі та взаємозв'язок між зображеннями. Такий спосіб вимагає від аудиторії більшої залученості і уважності до візуальних нюансів. Візуально орієнтовані пікчербуки частіше мають більш відкриту структуру, яка допускає різні інтерпретації кожного з читачів. Оскільки сюжет зосереджений саме в зображеннях, то такий формат легше і цікавіше сприймати молодшій аудиторії, так як цікавіше розглядати і легше візуалізувати концепцію історії.

Збалансовані пікчербуки. У цьому виді текст і зображення функціонують на рівноцінних засадах в єдиній системі. Кожен компонент є важливим і доповнює інший. Зважаючи на це, ідеальна передача сюжету виникає саме у процесі їх

взаємодії. Текст може доповнювати нюанси, яких немає в ілюстраціях, розкривати історію в більшому обсязі. Саме в такому форматі найбільш вдало реалізується потенціал цілісного візуального наративу у пікчербуках. Вони вимагають від глядача здатності до сприйняття інформації одразу на декількох рівнях для того, щоб поєднати їх у єдину інтерпретацію [42, с. 75].

У безтекстових пікчербуках текст повністю відсутній. Вся історія передається виключно через зображення. У таких виданнях сприйняття сюжету будується за допомогою послідовності візуальних сцен, зміни ракурсів, деталей та композиційних рішень. В таких випадках роль читача стає більш важливою, так як саме завдяки його інтерпретаціям пікчербук може набувати різних змістів та формувати власне розуміння історії. Це робить видання більш універсальним для різних національностей, оскільки адаптувати мовні звороти під іншу мову не треба. Зважаючи на це, важливою стає приділена увага до логіки візуального сюжету, оскільки саме зображення має забезпечити доступність і цілісність сприйняття історії без підтримки тексту.

Пікчербуки як особливий вид книжкової продукції можуть виконувати різні функції залежно від мети їх створення, цільової аудиторії та концепції авторського задуму. Наразі у науковому контексті вони виходять за межі виключно розважального або навчального формату, оскільки стають багатофункціональним засобом комунікації, що поєднує освітні, емоційні, естетичні та навіть терапевтичні аспекти. Водночас один і той самий пікчербук може поєднувати кілька функцій, що свідчить про гнучкість цього формату. У межах даного підходу можна виокремити кілька основних типів пікчербуків.

Навчальні пікчербуки орієнтовані на передачу знань. В них формування базових навичок та розвиток когнітивних здібностей читача відіграє провідну роль. Найчастіше вони використовуються у роботі з дітьми дошкільного та молодшого віку у зв’язку з тим, що візуальне сприйняття відіграє особливо важливу роль у процесі навчання. У таких виданнях зображення виступає

ключовим інструментом пояснення. Такий підхід допомагає засвоювати інформацію у більш доступній та наочній формі.

Навчальні пікчербуки можуть бути спрямовані на розвиток мовлення, ознайомлення з навколишнім світом, вивчення базових понять: кольори, форми, числа, а також на формування логічного мислення. Важливою ознакою цього типу є чіткість структури, простота подачі матеріалу та відповідність віковим особливостям аудиторії. Візуальні елементи зазвичай мають бути більш зрозумілими, впізнаваними та практичними. Водночас сучасні навчальні пікчербуки дедалі частіше поєднують освітню функцію з елементами гри, що підвищує зацікавленість і ефективність сприйняття.

Розважальні пікчербуки передусім спрямовані саме на створення емоційно приємного досвіду, оскільки залучення читача до процесу читання відбувається через сюжет, образи та візуальну привабливість. Основною метою таких видань є не тільки передача знань, а більше формування позитивних емоцій, інтересу до книги та розвитку уяви.

У цьому типі пікчербуків важливу роль відіграє динаміка сюжету, гумор, несподівані повороти та яскраві персонажі. Візуальна складова має виразний, емоційно насичений характер і спрямована на привернення уваги глядача. Над створенням певного настрою і атмосфери працює саме колір, композиція та стилістика ілюстрацій.

Водночас розважальні пікчербуки не обмежуються лише поверхневим сприйняттям. Більшість із них може містити приховані сенси, деталі для уважного розглядання або елементи взаємодії, що стимулюють активну участь читача. Таким чином, навіть у межах розважальної функції відбувається розвиток спостережливості, уяви та емоційного інтелекту.

Художньо-авторські пікчербуки є особливо важливими в сучасному напрямку розвитку цього формату. Вони виступають як форма індивідуального художнього висловлювання, де автор реалізує власну ідею, стиль та бачення. У

таких виданнях на перший план виходить не функціональність у традиційному розумінні, а концепція, атмосфера та емоційний вплив.

Цей тип пікчербуків часто характеризується як експериментальний підхід, де основну роль відіграють форми, композиції та наратив. Автор може свідомо відходити від класичної структури оповіді, використовуючи метафори, символи, асоціативні образи. Текст у таких книгах може бути мінімальним або навіть відсутнім, зокрема коли зображення набуває більш глибокого смислового навантаження для більшого занурення у сюжет.

Художньо-авторські пікчербуки часто звертаються до складних або абстрактних тем. Тим самим вони стають актуальними не лише для дітей, а й для дорослої аудиторії. Вони можуть розглядатися як об’єкти мистецтва, де важливу роль відіграє не лише зміст, а й форма подачі, матеріальність книги та загальне дизайнерське рішення.

Терапевтичні пікчербуки спрямовані на роботу з емоційним станом читача. Через призму переживань та внутрішнього досвіду читача історія набуває нових інтерпретацій. Вони використовуються як інструмент м’якої комунікації складних тем, таких як страх, самотність, втрата, тривожність або адаптація до змін. У цьому контексті пікчербук виконує не лише художню, а й підтримуючу функцію [7, с. 56].

Особливістю таких видань є делікатність подачі матеріалу, символічність образів та емоційна виразність ілюстрацій. Замість прямого пояснення складних ситуацій автори часто використовують метафори, що дозволяє читачеві самостійно інтерпретувати зміст і співвіднести його з власним досвідом.

Терапевтичні пікчербуки можуть застосовуватися як у професійній практиці, так і в повсякденному житті. Вони допомагають створити безпечний простір для проживання емоцій, сприяють розвитку емпатії та саморефлексії. Візуальна складова в цьому випадку відіграє ключову роль, оскільки саме через образи відбувається основний емоційний вплив.

Незважаючи на те, що у сучасному культурному середовищі спостерігається тенденція до розширення аудиторії пікчербуків і стирання чітких вікових кордонів, віковий фактор є одним із найважливіших критеріїв в їх класифікації. Орієнтування на певну вікову групу визначає не лише складність сюжету і сенсів, але й особливість візуального стилю, обсягу текстової частини і загальну проєктну роботу для формату книжки.

Специфіка у віковій категорії напряму пов'язана з рівнем розвитку сприйняття, мислення та емоційного досвіду. Саме через це при створенні пікчербуку важливо враховувати психологічні і когнітивні особливості аудиторії, оскільки від цього залежить ефективність розуміння книжки читачем. У межах цього підходу доцільно виокремити кілька основних груп.

Пікчербуки, орієнтовані на дітей дошкільного віку, характеризуються максимальною простотою. Особливо можна виділити такі аспекти, як візуальний і текстовий. Основна увага приділяється яскравості, чіткості форм та доступності образів. Вони повинні бути легко впізнаваними та зрозумілими. Зображення в таких книгах виконують провідну роль, оскільки саме через них відбувається первинне сприйняття змісту глядачем.

Текстова частина зазвичай є мінімальною або складається з коротких фраз, які легко запам’ятовуються. Доволі часто використовуються повтори, ритмічні конструкції та прості сюжетні лінії. Основною метою таких пікчербуків є розвиток базових уявлень про навколишній світ, формування мовлення, а також стимулювання уяви та емоційної реакції.

Крім того, важливу роль відіграє емоційна складова. Ілюстрації повинні викликати позитивні асоціації, відчуття безпеки та зацікавлення. Часто такі книги мають елементи гри або взаємодії, що допомагає утримувати увагу дитини та робить процес сприйняття більш активним.

Для пікчербуків для молодшого шкільного віку характерне поступове ускладнення, особливо текстової і візуальної складової. Діти молодшого шкільного

віку вже мають базові навички читання, що у зв’язку з цим дозволяє використовувати більш розгорнуті тексти та складніші сюжетні конструкції. У таких пікчербуках з’являється чіткіша структура оповіді, розвиток подій, конфлікт та його вирішення.

Візуальна мова також стає більш деталізованою та багатошаровою. Ілюстрації можуть містити додаткові елементи, які не завжди прямо пов’язані з текстом, але розширюють зміст і стимулюють уважне розглядання. Це сприяє розвитку спостережливості та здатності до аналізу у дітей [18, с. 24].

Для цієї аудиторії тематика пікчербуків може бути більш різноманітною та включати не лише прості побутові ситуації, але й питання дружби, взаємодії, самопізнання. Таким чином, такі видання виконують не лише розважальну, а й пізнавальну та виховну функції, що заохочує до розвитку психіки і емпатії.

Окрему групу становлять універсальні пікчербуки, які не мають чіткої вікової прив’язки та орієнтовані на широку аудиторію. Такі книги можуть бути однаково цікаві як дітям, так і дорослим, оскільки містять у собі кілька рівнів сприйняття. Поверхневий рівень може бути зрозумілим для молодшого читача, тоді як глибші смисли відкриваються під час більш уважного та осмисленого читання.

Універсальні пікчербуки часто відзначаються складнішою структурою, оскільки наділені символічністю та метафоричністю. Візуальні образи в них можуть мати багатозначний характер, а текст залишає простір для особистих інтерпретацій. Саме завдяки такій багаторівневості кожний читач знаходить власний сенс у межах однієї і тієї ж історії.

У сучасному контексті цей тип пікчербуків набуває особливої актуальності, оскільки відповідає тенденції до розширення меж жанру та його виходу за рамки виключно дитячої літератури. Вони можуть розглядатися як повноцінні художні об’єкти, які здатні викликати емоційний відгук у різних вікових групах.

Залежно від способу побудови історії та принципів організації сюжету, пікчербуки можуть бути класифіковані за характером наративу. Такий критерій є одним із ключових, оскільки саме наративна структура визначає, як саме читач сприймає та інтерпретує зміст книги, у якій послідовності розкриваються події, а також який рівень залучення необхідний для розуміння історії.

У пікчербуках сюжет не обмежується лише текстом, а формується разом з візуальними складовими. Саме через це структура оповіді може набувати різних форм: від чітко організованої послідовності подій до складних символічних або фрагментарних конструкцій, які потребують активної інтерпретації з боку читача. У межах цього підходу можна виділити кілька основних типів.

Лінійні пікчербуки характеризуються традиційною, послідовною структурою оповіді, в якій події розгортаються у чітко визначеному хронологічному порядку. Такий тип наративу є найбільш зрозумілим та доступним для широкої аудиторії, оскільки він відповідає класичній логіці причинно-наслідкових зв’язків.

У лінійних пікчербуках історія зазвичай має чіткий початок, розвиток та завершення. Візуальна складова в таких виданнях слідує за текстом, уточнюючи або підсилюючи описані події. Така структура сприяє легкому сприйняттю та є особливо характерною для навчальних і розважальних видів пікчербуків. Водночас навіть у межах лінійного наративу можливе використання художніх прийомів, які додають глибини або емоційної виразності.

Нелінійні пікчербуки вирізняються більш складною структурою оповіді, в якій відсутня чітка послідовність подій або ж вона може бути частково порушеною. Такий тип сюжету дозволяє фрагментарність, пропуски, паралельні сюжетні лінії або ж відкриту композицію, тим самим залишаючи простір для різних варіантів інтерпретації.

У нелінійних пікчербуках читач стає активним учасником процесу формування змісту, оскільки змушений самостійно встановлювати зв’язки між

окремими елементами історії. Візуальні образи можуть не відповідати тексту буквально, а вступати з ним у більш складні взаємини, наприклад: доповнювати, контрастувати або навіть суперечити йому.

Такий підхід доволі часто використовується у сучасних авторських пікчербуках, оскільки важливу роль відіграє не тільки сам сюжет у ролі послідовності, а загальне враження, атмосфера та емоційна складова, яка напряму передається через поєднання тексту і зображення [9].

Символічні пікчербуки ґрунтуються на використанні метафор, асоціацій та візуальних символів, на основі яких будується наратив. У таких виданнях сюжет може бути відсутнім у традиційному розумінні або ж існувати на другорядному плані, тоді як основне смислове навантаження переноситься саме на образи та їх взаємозв’язки [22, с. 45].

Характерною особливістю символічних пікчербуків є багатозначність змісту. Один і той самий візуальний образ може інтерпретуватися по-різному в залежності від досвіду, віку та емоційного стану читача. Це робить такі книги відкритими для індивідуального прочитання та глибокого осмислення.

У символічних пікчербуках особливого значення набувають композиція, колір, ритм і простір сторінки, оскільки саме ці елементи формують смислові акценти. Текст, якщо він присутній, зазвичай виконує допоміжну або поетичну функцію, підсилюючи загальний образний ряд.

У сучасному дискурсі дослідження пікчербуків особливо важливою є класифікація за характером художнього рішення, оскільки саме завдяки йому визначається загальна естетика видання, принципи побудови візуальної мови та рівень авторського способу висловлювання. На відміну від класифікацій, що базуються виключно на структурних або функціональних критеріях, такий підхід дозволяє розглядати пікчербук як художній об’єкт, у якому форма і зміст перебувають у нерозривному симбіозі.

Художньо-концептуальні особливості пікчербуку відображають не лише стильові рішення, але й загальну ідею проєкту, спосіб мислення автора та характер взаємодії з читачем. У межах цього підходу можна виокремити кілька основних типів пікчербуків.

Класичні пікчербуки є найбільш традиційним типом. В таких видах збережена чітка структура оповіді, логічна послідовність подій та гармонійне поєднання тексту і зображення. У таких виданнях візуальна складова виконує переважно ілюстративну та уточнювальну функцію, підтримуючи текст і роблячи його більш доступним для сприйняття.

Художнє рішення в класичних пікчербуках зазвичай орієнтоване на зрозумілість, естетичну привабливість та відповідність змісту. Стиль ілюстрацій, як правило, є цілісним і підпорядкованим загальній логіці оповіді. Такий тип пікчербуків найчастіше використовується у дитячій літературі навчального та розважального характеру [42, с. 48].

Авторські пікчербуки вирізняються індивідуальним підходом до створення візуально-наративної структури. У таких виданнях особлива увага приділяється авторському стилю, експериментам із формою, композицією та засобами вираження. Вони часто виходять за межі традиційних уявлень про дитячу книгу та можуть бути орієнтовані на ширшу, у тому числі дорослу аудиторію.

У авторських пікчербуках важливу роль відіграє концепція, яка об’єднує всі елементи видання в єдину систему. Текст разом із зображенням можуть взаємодіяти нестандартним чином, оскільки створюють складні смислові зв’язки або залишають простір для інтерпретації. Такі пікчербуки часто розглядаються як форма художнього висловлювання, де кожен елемент має значення в межах загальної ідеї.

Концептуальні пікчербуки зосереджуються насамперед на ідеї або візуальному рішенні, яке у зв'язку з цим може мати навіть більше значення, ніж сюжетна складова. У таких виданнях традиційна оповідна структура часто

відходить на другий план або повністю трансформується, поступаючись місцем образному мисленню та символічному навантаженню.

Основною метою концептуальних пікчербуків є передача певного стану, зокрема ідеї або художнього задуму через візуальні засоби. Вони можуть бути побудовані на мінімалізмі, абстракції або складних метафоричних системах. Читач у цьому випадку виступає як інтерпретатор, який самостійно вибудовує смислові зв'язки між елементами книги. Такі пікчербуки часто експериментують із форматом, композицією та матеріальністю, перетворюючи книгу на об'єкт художнього дослідження.

Інтерактивні пікчербуки є особливим типом видань, в яких передбачена активна участь читача у процесі взаємодії з книгою. Це може реалізовуватися через конструктивні елементи, рухомі частини, тактильні поверхні або ігрові механіки, що залучають читача до безпосередньої взаємодії з об'єктом.

У таких пікчербуках читання перестає бути суто пасивним процесом і набуває характеру взаємодії. Читач не лише сприймає інформацію, але й впливає на її розгортання або спосіб подачі. Це створює додатковий уровень залучення та сприяє глибшому емоційному та когнітивному досвіду.

Інтерактивні елементи можуть виконувати як розважальну, так і освітню функцію, а також підсилювати загальну концепцію видання. У сучасному контексті такі пікчербуки активно використовуються як у дитячій літературі, так і в авторських дизайнерських проєктах [18, с. 45].

Таким чином, класифікація пікчербуків за художньо-концептуальними особливостями дозволяє розглядати їх як складні художні об'єкти, у яких ключову роль відіграє не лише зміст, але й форма його подачі [37, с. 55]. Різноманітність підходів до художнього рішення свідчить про високий рівень гнучкості цього формату та його здатність адаптуватися до сучасних тенденцій у сфері графічного дизайну та візуальної культури.

Розглянуті класифікаційні підходи за співвідношенням тексту і зображення, функціональним призначенням, віковою аудиторією, характером сюжету та художньо-концептуальними особливостями у зв'язку з цим демонструють відсутність єдиної універсальної системи поділу, що зумовлено динамічністю розвитку пікчербуку як явища. Натомість сучасні дослідження орієнтуються на багатокритеріальний підхід, який дозволяє більш повно відображати різноманіття форм і практик [42, с. 64]. Водночас аналіз показує, що пікчербук у сучасному контексті виходить за межі виключно дитячої літератури та набуває статусу універсального формату візуальної комунікації. Він може виконувати освітні, розважальні, емоційні та концептуальні функції, а також виступати як форма авторського художнього висловлювання.

1.3. Застосування психології кольору у пікчербуках

У сучасному дизайні дитячих книжок, особливо пікчербуків, колір уже давно не зводиться до декоративної ролі. Він працює як самостійна мова, а іноді навіть точніша за текстове наповнення. У таких виданнях текст і зображення настільки переплетені, що сприймаються як єдине ціле. Колір часто стає першим сигналом для читача, що дозволяє запустити емоцію ще до того, як історія буде прочитана, оскільки задає настрій і ніби прокладає внутрішній маршрут сприйняття.

У традиційній ілюстрації за кольорами часто закріплюють певні асоціативні значення. Наприклад: синій – спокій, червоний – агресія, жовтий – напруга тощо [30, с. 55]. Але в межах пікчербука це працює не завжди. Набагато переконливішим виглядає підхід, де палітра змінюється разом із героєм, поступово, іноді майже непомітно. Такий підхід дозволяє передати зміну середовища, емоцій і є влучним провідником по настрою книжки.

Наприклад, коли йдеться про втому, відчуження чи внутрішню порожнечу, колір може ніби вимиватися і ставати більш ненасиченим – не різким переходом, а саме через приглушені, трохи запилені відтінки. Така десатурація створює

відчуття тиші, віддаленості, інколи навіть ізоляції без прямого зображення цих станів. Такий підхід є доволі поширеним і допомагає швидко, але непомітно перейти в інший настрій сюжету. На основі цього можна виокремити і протилежний випадок. Коли навпаки, у момент змін герой щось усвідомлює або знаходить вихід з певної ситуації, у стриманому середовищі раптом з'являється чистий, насичений колір. Таке колірне видозмінення одразу притягує погляд і надає прямий сигнал для мозку про зміну настрою у сюжеті, навіть без поточного тексту [27, с. 25].

Колір у пікчербуці впливає не лише на емоцію, а й на відчуття простору. Теплі й холодні відтінки можуть змінювати сприйняття масштабу, близькості чи навіть безпеки. Темні, щільні кольорові маси, такі як глибокі сині чи вохристі, можуть іноді сприйматися як щось важке, що тисне [1]. Якщо розмістити їх поруч із персонажем, виникає відчуття напруження або зовнішнього тиску, навіть без жодних передбачуваних загроз у кадрі. Натомість світлі, прозорі відтінки, такі як м'ятні, блакитні, акварельно розмиті, навпаки, ніби розширюють простір сторінки. Така кольорова декомпресія часто працює як візуальний вихід із напруги, момент стабілізації подій.

Цікаво, що колір у пікчербуках може не тільки підтверджувати очікування, а й навмисно їх порушувати. Такий дисонанс створює додатковий сенс, оскільки яскраві, навіть кислотні кольори можуть викликати тривогу. Їхня неприродність зчитується інтуїтивно як щось штучне або небезпечне [30, с. 15]. У цьому є певна паралель із природними сигналами у житті: отруйні рослини чи тварини теж часто мають надто насичене забарвлення саме для застереження.

З іншого боку, темні відтінки не завжди асоціюються з темрявою і страхом чи невідомістю. Якщо її переосмислити, вона може стати простором захисту. Глибокі графітові чи темно-сині відтінки здатні створювати відчуття затишку, ніби ніч огортає і оберігає. Такий підхід особливо важливий у роботі з дитячими страхами, він м'яко змінює звичні асоціації.

Ще одним важливим моментом є стриманість у використанні кольорів. Надлишок різних відтінків може перевантажувати сприйняття, особливо дитяче, оскільки мозок намагається усвідомити усі кольори. Натомість коли палітра обмежена кількома провідними кольорами, з'являється відчуття цілісності. Читачеві легше концентруватися на такій колірній системі і не губитися в ній, оскільки одразу зрозуміло, за що відповідає кожен колір.

При цьому колір часто пов'язаний не тільки з об'єктом, а й зі станом. Наприклад, той самий елемент одягу може змінювати відтінок разом із настроєм героя. І цього вже буде достатньо, щоб передати внутрішню зміну або зміну середовища без додаткових пояснень.

З огляду на це стає зрозуміло, що у пікчербуці колір фактично бере на себе провідну роль. Він працює більш плавно, що й допомагає влучно передавати зміни настрою навколо або всередині персонажа. Оскільки саме через вдалу роботу з кольором можна передати складні емоційні стани, задати ритм історії або навіть вплинути на внутрішній стан читача.

1.4. Аналіз недоліків пікчербуку як формату візуально-наративної комунікації

Попри значний розвиток пікчербуку як самостійного художнього та дизайнерського носія, цей формат має низку обмежень, які впливають як на процес його створення, так і на особливості сприйняття. Аналіз недоліків є важливою складовою дослідження, оскільки дозволяє більш критично оцінити можливості та межі використання пікчербуку у сучасній візуальній комунікації.

Залежність від балансу між текстовою і візуальною частинами є одним з обмежувальних факторів у пікчербуці. Надмірне домінування одного з елементів може призвести до порушення цілісного сприйняття. Якщо буде переважити текст, тоді видання втрачає свою візуальну специфіку і стає схожим на традиційну ілюстровану книгу. Проте у випадку надмірної візуалізації без достатньої кількості

текстових блоків сприйняття може ставати неточним або ускладнюватись для розуміння, особливо для меншої вікової аудиторії.

Ще одним суттєвим недоліком є обмеженість простору сторінки, яка безпосередньо впливає на складність розгортання сюжету. Пікчербук, як правило, має фіксований обсяг і структурну визначеність, що у зв'язку з цим може мати обмежену можливість детального опису подій або розгортання складних сюжетних ліній. Це змушує авторів працювати з максимально стислими формами вираження, що не завжди дозволяє повною мірою розкрити задум.

Також варто зазначити складність створення пікчербуку з точки зору балансу між художньою та комунікативною функцією. Автор або дизайнер змушений одночасно враховувати естетичну цілісність, зрозумілість наративу та вікові особливості аудиторії. Така багатозадачність підвищує рівень складності проєктування та вимагає високого рівня професійної підготовки.

Окремим обмеженням є інтерпретаційна багатозначність, яка в деяких випадках може ускладнювати сприйняття змісту. Особливо це стосується символічних та концептуальних пікчербуків, де відсутність прямого пояснення або чіткої сюжетної структури може призводити до різних, іноді суперечливих трактувань. Хоча така багатозначність є художньою перевагою, вона водночас може виступати як комунікативний бар’єр [10].

Крім того, у контексті масового використання пікчербуків у дитячій літературі можна виділити проблему стандартизації візуальних рішень. Частина комерційних видань орієнтується на типові графічні прийоми та повторювані сюжетні моделі, що знижує рівень інноваційності та обмежує розвиток жанру як художнього явища.

Також слід враховувати технічні та виробничі обмеження, які впливають на реалізацію складних авторських концепцій. Якість друку, матеріали, формат і бюджет видання можуть суттєво обмежувати художні рішення, особливо у випадку експериментальних або інтерактивних пікчербуків.

Таким чином, пікчербук як формат, попри свої значні переваги у сфері візуальної комунікації та художнього вираження, має ряд структурних, функціональних та виробничих обмежень. Їх врахування є необхідною умовою для ефективного проєктування сучасних авторських пікчербуків та забезпечення балансу між естетичною, наративною та комунікативною складовими.

РОЗДІЛ 2
ОСОБЛИВОСТІ ПРОЄКТУВАННЯ ПІКЧЕРБУКІВ

2.1. Поточний стан ринку пікчербуків

Сучасний стан ринку пікчербуків формується під впливом глобальних змін у сфері візуальної культури, розвитку графічного дизайну, ілюстрації та цифрових технологій. У XXI столітті спостерігається активне зростання ролі візуального сторітелінгу як одного з ключових інструментів комунікації. Така тенденція безпосередньо впливає на популяризацію пікчербуку як окремого виду книжкового продукту.

На світовому рівні пікчербук уже давно вийшов за межі виключно дитячої літератури та набув статусу самостійного художнього інструменту. Сучасні видання орієнтуються не лише на дітей, а й на ширшу аудиторію, включаючи підлітків і дорослих читачів. Це зумовлено зміною підходів до візуального сприйняття інформації, де образ стає не менш значущим, ніж текст, а іноді навіть більш домінуючим [10, с. 19].

Розвиток авторських пікчербуків є однією з ключових тенденцій світового ринку, у яких особлива увага приділяється індивідуальному стилю, концепції та емоційному впливу. Такі видання часто мають експериментальний характер, оскільки використовують нестандартні композиційні рішення, символіку та метафори. Водночас спостерігається тенденція до ускладнення візуальної мови, що вимагає від читача більш активної участі у процесі інтерпретації.

Важливу роль у розвитку пікчербуків відіграють міжнародні видавництва та ілюстратори, у зв’язку з тим, що вони формують сучасні стандарти якості та визначають напрямки розвитку жанру. Значна увага приділяється не лише змісту, але й матеріальності книги: формату, паперу, друку, конструкції. Це сприяє перетворенню пікчербуку на комплексний дизайнерський об’єкт, у якому кожен елемент є частиною загальної концепції.

Окремим аспектом сучасного стану ринку є вплив цифрових технологій. З одного боку, цифровізація розширює можливості створення ілюстрацій та поширення контенту, з іншого - підсилює інтерес до фізичних книжкових об’єктів як до матеріальних носіїв емоційного досвіду. У цьому контексті пікчербук набуває особливої цінності як тактильний та візуально насичений продукт.

У світовій практиці також спостерігається зростання популярності безтекстових та концептуальних пікчербуків, які орієнтовані на універсальне сприйняття незалежно від мови. Це відкриває нові можливості для міжнародної комунікації та розширює аудиторію таких видань.

У контексті українського ринку пікчербуків ситуація має свої особливості та перебуває на етапі активного розвитку. Порівнюючи зі світовими тенденціями, український сегмент є менш насиченим, проте демонструє позитивну динаміку та поступове зростання інтересу до цього формату.

В останні роки в Україні спостерігається зростання активності видавничої діяльності у сфері дитячої літератури та ілюстрації. З’являється все більше видань, у яких значну роль відіграє візуальна складова, а ілюстрація розглядається як повноцінний element наративу. Водночас більшість українських книг усе ще орієнтована на класичні моделі, де текст має провідну роль [10, с. 102].

Однією з тенденцій на українському ринку є поступове зростання кількості авторських проєктів. Ілюстратори виступають не лише як виконавці, а як повноцінні автори ідей. Це свідчить про формування нового підходу до пікчербуку як до цілісного художнього продукту. Проте кількість таких проєктів залишається обмеженою, що створює простір для подальшого розвитку та експериментів у цій ніші.

Суттєвим фактором, який впливає на стан ринку в Україні, є економічні та виробничі умови: обмежені бюджети, висока вартість друку та ризики видавничих проєктів, що, зважаючи на це, можуть стримувати реалізацію складних або експериментальних пікчербуків. У зв’язку з цим більшість видань орієнтується на

більш безпечні та комерційно виправдані рішення. Оскільки в Україні війна і більшість бізнесів мають не найкраще фінансове становище, такий підхід гарантує більший успіх, ніж щось нове [10].

Водночас важливу роль у розвитку пікчербуків в Україні відіграють фестивалі, конкурси та освітні ініціативи, які сприяють популяризації ілюстрації та підтримують молодих авторів. Це формує середовище, у якому з'являються нові ідеї, стилі та підходи до створення візуального контенту.

Також слід відзначити зростання інтересу до української культури, ідентичності та локальних сюжетів, що відображається у сучасних ілюстрованих виданнях. Це створює передумови для формування унікального стилю українського пікчербуку, який поєднує світові тенденції з національними особливостями.

Таким чином, сучасний ринок пікчербуків характеризується активним розвитком, різноманіттям форм та підходів, а також поступовим розширенням функцій цього формату. У світовому контексті пікчербук уже сформувався як самостійне художнє видання. В Україні наразі цей процес ще триває, відкриваючи широкі можливості для авторських експериментів та розвитку нових підходів у сфері графічного дизайну.

2.2. Аналіз аналогів пікчербуків в Україні та за кордоном

На етапі розробки авторського пікчербуку важливу роль відіграють аналоги, оскільки вони дозволяють не лише ознайомитися з уже існуючими прикладами, але й сформувати власне бачення, здійснюючи пошук нових композиційних, стилістичних та сюжетних рішень. У контексті власного проєкту було приділено більшу увагу пікчербукам, які орієнтовані на дітей від 4 до 8 років. Саме для цієї вікової групи характерні особливі сприйняття візуальної інформації, а саме: зрозуміла композиція, емоції та візуальний фон.

Серед українських аналогів доцільно розглянути пікчербук «Зірки і макові зернята» творчої майстерні «Аґрафка». Цей приклад демонструє високий рівень авторського підходу до побудови візуального простору. Композиція розворотів у цьому виданні характеризується стриманістю та продуманістю, що дозволяє зосередити увагу на ключових образах. Важливу роль відіграє використання вільного простору, завдяки якому сторінки не виглядають перевантаженими, а, навпаки, створюють відчуття легкості та глибини. Такий підхід є особливо цінним у контексті дитячого сприйняття, оскільки дозволяє уникнути візуального шуму та полегшує читання образів. Водночас варто зазначити, що символічність і певна абстрактність ілюстрацій можуть ускладнювати сприйняття для молодшої вікової групи, яка ще не повністю готова до складних асоціативних зв’язків [6, с. 250]. Таким чином, попри високий художній рівень, даний підхід потребує адаптації у випадку орієнтації на молодшу аудиторію (див. рис. 2.1, 2.2).

Рисунок 2.1 - «Зірки і макові зернята»

Рисунок 2.2 - «Зірки і макові зернята»

На відміну від більшості інших дитячих видань із насиченою кольоровою палітрою, автори «Зірок і макових зернят» свідомо обмежують колористичну гаму. Домінуючим у візуальному просторі є складний синій колір, який виступає композиційним та смисловим тлом. Графічний білий та вкраплення червоного стають акцентними елементами. Таке обмеження колірної палітри дозволяє створити цілісну атмосферу нічного, зоряного простору з трохи задумливою атмосферою.

Унікальною особливістю графічної мови даного видання є інтеграція точних наук у художню структуру книги, що робить його не тільки розважальним, але й пізнавальним. Автори також використовують графіку креслень, математичних формул, геометричних сіток та цифр як повноцінні текстурні та композиційні елементи. Класична дитяча гра в класики візуально римується з процесом рахунку, а зоряне небо трансформується у графік координат. Такий синтез перетворює складні абстрактні поняття точних наук на більш доступні візуальні метафори для дітей, тим самим розмиваючи межу між раціональним пізнанням світу та дитячою уявою.

Шрифтове оформлення книги «Зірки і макові зернята» повністю інтегроване у графічну концепцію та відходить від стандартних правил книжкової верстки. Шрифтові блоки змінюють свій масштаб, напрямок та характер: від суворого

друкованого тексту до легкого рукописного начерку на обкладинці. Текст стає продовженням ілюстрації і ніби вписується у простір.

Динамічна акциденція, як-от виділення фрази «і один, два, три...» більшим кеглем та іншим гарнітурним накресленням, задає внутрішній голос книги, тим самим акцентуючи увагу на кульмінаційних моментах процесу подолання труднощів головною героїнею.

Інший український приклад - «Голосно, тихо, пошепки», що демонструє більш динамічний підхід до композиції. У цьому випадку візуальна мова активно взаємодіє зі змістом, а саме з темою звуку, що передається через ритм, масштаб і розташування елементів на сторінці. Головною проєктною особливістю видання є відмова від класичного ілюстративного оповідання на користь символічної передачі.

Автори створили унікальну графічну мову, де звук набуває матеріальних характеристик. Звукові хвилі, рівень гучності та тембр візуалізуються за допомогою амплітуд, штрих-кодів, векторних ламаних ліній, діаграм та піктограм. Шумове забруднення мегаполісу передається через геометричний хаос. Такий підхід реалізується завдяки нагромадженням яскравих пласких силуетів архітектури, піксельних блоків та ліній спектра.

Колористична концепція книги побудована на доволі сміливому використанні яскравих, майже неонових, пласких кольорів, таких як: флуоресцентний жовтий, активний маджента, глибокий бірюзовий та графічний чорний. На відміну від попереднього аналога, де домінував спокійний синій, тут палітра свідомо експресивна та динамічна. Жовтий колір обкладинки та фонів працює як подразник, що привертає увагу, а контрастні силуети людей та машин створюють відчуття ритму, шуму та невпинного руху (див. рис. 2.3, 2.4).

Рисунок 2.3 - «Голосно, тихо, пошепки»

Рисунок 2.4 - «Голосно, тихо, пошепки»

Композиція не є статичною, вона рухається разом із наративом, що позитивно впливає на залученість дитини. Такий підхід є ефективним з точки зору утримання уваги, особливо для дітей молодшого шкільного віку. Водночас у деяких випадках спостерігається певна перенасиченість візуального поля, що може створювати труднощі у сприйнятті для найменших читачів. Це свідчить про необхідність балансування між динамікою та зрозумілістю композиції.

Аналіз композиційно-графічної структури книги «Голосно, тихо, пошепки» підтверджує ефективність використання інфографічних методів, флуоресцентних колірних тріад та пласького силуетного моделювання простору для передачі невізуальних категорій. Досвід цього видання є фундаментальним для розробки

дипломного проєкту «Місто, де сплять сни» у розрізі пошуку графічних засобів для зображення таких абстрактних понять, як «сон», «тиша», «мрія» або «нічний час».

Особливе значення для дослідження має аналіз книги «Жовтий метелик» Олександра Шатохіна, яка репрезентує унікальний для вітчизняного простору жанр «тиха книга». Повна відсутність вербального тексту переносить усе смислове та емоційне навантаження виключно на графічні засоби [5, с. 56], таким чином перетворюючи кожну ілюстрацію на самостійне психологічне та метафоричне висловлювання.

Графічне рішення видання базується на радикальному обмеженні колірної палітри, де кожен колір наділений глибоким символічним значенням.

Композиційний простір побудований на протиставленні тотального чорного тла як страху, війни, невідомості і чистого білого силуету дівчинки. Появу надії, життя та майбутнього візуалізує єдиний хроматичний акцент - локальний жовтий колір. Таке безкомпромісне триколірне рішення, як чорний, білий, жовтий, дозволяє уникнути відволікаючих деталей і сконцентрувати увагу глядача на чистому емоційному стані та глобальному сенсі трагедії й відродження (див. рис. 2.5, 2.6, 2.7).

Рисунок 2.5 - «Жовтий метелик»

Рисунок 2.6 - «Жовтий метелик»

Рисунок 2.7 - «Жовтий метелик»

У проаналізованих розворотах автор майстерно працює з масштабами та векторами руху світлих мас, передаючи трансформацію внутрішнього стану героя. На першому розвороті потужний вертикальний стовп, сформований із тисяч дрібних жовтих метеликів, прориває темряву, утворюючи гігантський силует іншої дитини або світлого майбутнього. Такий підхід наділяє високою контрастністю та передбачає протиставлення двох антиподів.

Технологічною особливістю виступає прийом на розвороті, де автор використовує ефект мультиплікату або примари - напівпрозорі сірі силуети, що повторюють рух дівчинки у стрибку. Цей графічний прийом візуалізує динаміку подолання перешкод, рух крізь товщу води або спогади про падіння, де теперішнє переплітається з минулим досвідом.

У структурі «Жовтого метелика» верстка як технічне розміщення шрифтових блоків відсутня. Її місце займає чиста архітектоніка сторінки та керування паузами. Роль розділових знаків виконують порожні чорні площини або зміна плановості – це можна побачити від загального плану з маленькою фігуркою до крупного плану обличчя дівчинки. Погляд читача рухається виключно за вектором світлових плям, які самостійно формують внутрішній ритм читання. Відсутність готових текстових формулювань спонукає дитину та дорослого до глибокої емпатії, самостійного інтерпретування сюжету та вербалізації власних почуттів під час перегляду книги.

Обкладинка видання є прикладом високої плакатної культури, оскільки чіткий білий силует на чорному тлі, де єдиною живою, об'ємною деталлю наділений маленький жовтий метелик на кінчику пальця дівчинки. Графічне накреслення назви книги виконано від руки тим самим жовтим кольором, що замикає композиційне коло та підкреслює авторську рукотворність усього проєкту.

Композиційно-графічний аналіз пікчербуку «Жовтий метелик» доводить, що за умов повної відсутності тексту провідними інструментами наративу стають тотальний колірний контраст, плакатна лаконічність образів та робота з фактурними нашаруваннями. Цей досвід є надзвичайно цінним для дипломного проєкту «Місто, де сплять сни», оскільки демонструє, як за допомогою мінімалістичної палітри та вивіреної режисури світла можна передати найскладніші емоційні стани, не вдаючись до буквальних вербальних пояснень.

В межах дослідження були проаналізовані і закордонні приклади також. Один із них - це сучасне іспанське видання «Señor Aburrimiento» (автор Педро Маньяс, ілюстратор Давид Сьєрра Лістон). Даний аналог демонструє специфічну для західноєвропейської ілюстрації систему взаємодії тексту та зображення, оскільки візуальний ряд не дублює вербальну частину, а формує самостійну метафоричну екосистему. Зарубіжний досвід проєктування пікчербуків відходить від класичної дидактичної традиції на користь візуалізації емоцій у

проаналізованому виданні, де Нудьга постає не як відсутність дії, а як фізично відчутна істота [43].

Ілюстратор використовує прийом гіперболи, де персонаж Пан Нудьга займає близько 80% композиційного простору, створюючи ефект тиску на головного героя. Створення візуального конфлікту масштабів дозволяє передати психологічний стан персонажа без залучення додаткового текстового пояснення.

У виданні реалізовано принцип синергії, де текст виступає повноцінним графічним елементом. Текстові блоки інтегровані у вільні зони композиції, враховуючи її динаміку. У статичних сценах очікування текст розташований лінійно, підкреслюючи монотонність. У динамічних сценах текст набуває пластичності, рухаючись разом із вектором уявної подорожі героя. Верстка в даному контексті є інструментом режисури кадру, що керує поглядом читача (див. рис. 2.8, 2.9).

Рисунок 2.8 - «Señor Aburrimiento»

Рисунок 2.9 - «Señor Aburrimiento»

Аналіз даного аналога підтверджує, що сучасний пікчербук є передусім інструментом створення атмосфери. Кожен графічний елемент - від годинника до тіні - наділений характером і працює на загальну концепцію видання. Такий приклад є релевантним для розробки авторського проєкту «Місто, де сплять сни».

У межах дослідження специфіки сучасних зарубіжних пікчербуків було проаналізовано британське издание «Ten Minutes to Bed: Little Dragon». Цей аналог належить до особливого піджанру дитячої літератури – «bedtime story». Такому формату притаманна кольорова палітра, світлові акценти та композиційні ритми, які підпорядковані єдиній утилітарній меті, що полягає у поступовому заспокоєнні дитини перед сном через занурення у фантазійний простір.

Ілюстратор Кріс Чаттертон будує візуальну концепцію на різкому, але м'якому світловому контрасті, що є характерним для нічних сцен у сучасній цифровій графіці. Тло розворотів вирішене в глибоких, насичених відтінках синього, бірюзового та фіолетового кольорів, що символізують сутінки. Натомість головні композиційні вузли підсвічуються теплими жовтими та рожевими люмінесцентними тонами. Такий прийом, як світіння зсередини, фокусує погляд читача на динамічних елементах сюжету, створюючи атмосферу безпечної побутової магії та нічної таємничості, отже допомагає зануритися у фантазійний

світ і легше заснути дитині. Видання активно використовує переваги горизонтального формату розвороту для створення безперервного руху персонажів у просторі. Простір будується за принципом багатопланової панорами. Персонажі рухаються зліва направо, так як це є природним вектором читання. Горизонтальні лінії пагорбів візуально заспокоюють композицію, врівноважуючи динаміку польоту драконів. Отже, плавні дугоподібні лінії траєкторії польоту та округлі форми природних елементів мінімізують візуальну агресію, що критично важливо для видань вечірнього читання.

У проаналізованих розворотах спостерігається інтегрований підхід до впровадження тексту в ілюстративне середовище, де шрифтові блоки є частиною загальної пластичної маси кадру (див. рис. 2.10, 2.11, 2.12).

Рисунок 2.10 - «Ten Minutes to Bed: Little Dragon»

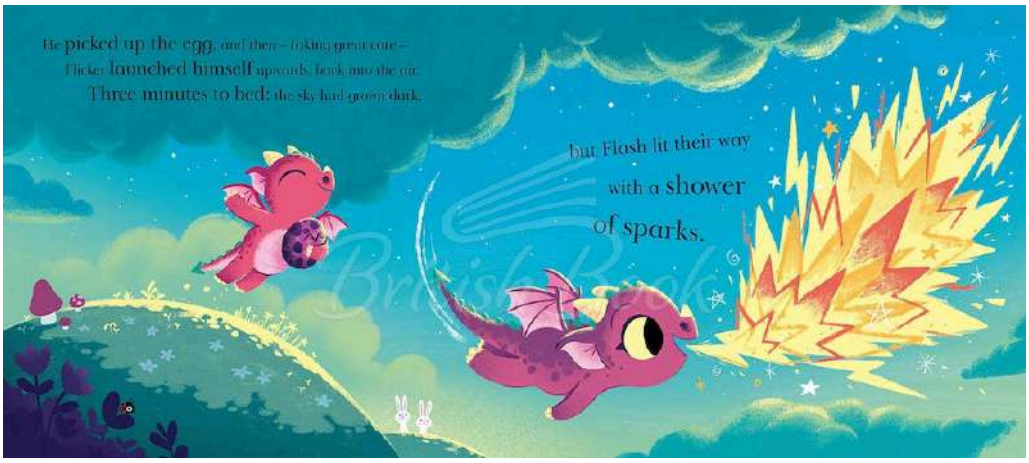

Рисунок 2.11 - «Ten Minutes to Bed: Little Dragon»

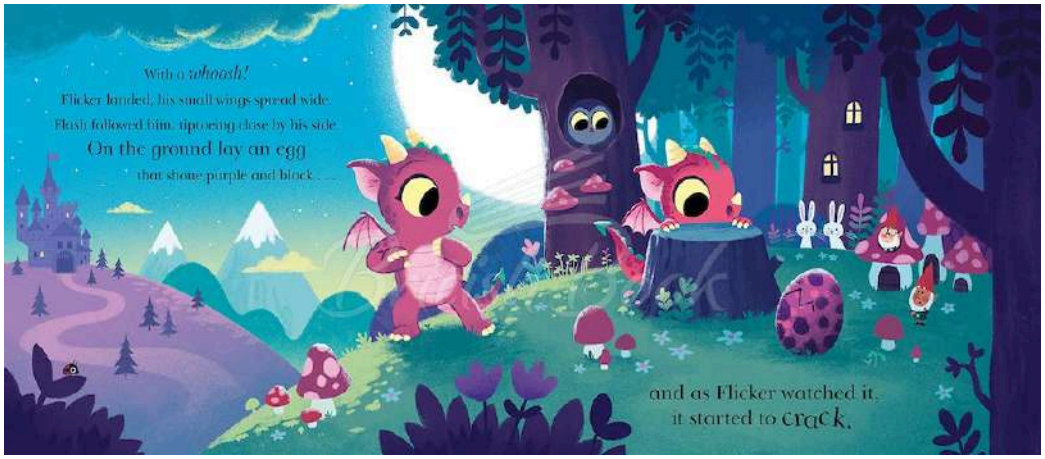

Рисунок 2.12 - «Ten Minutes to Bed: Little Dragon»

Типографічними особливостями є те, що текст не просто розміщується у вільних зонах, а підпорядковується формі хмар або повторює вигини пагорбів. Використання акцентного шрифту для окремих дієслів або звуконаслідувань перетворює читання на інтерактивну гру, допомагаючи дорослому інтонаційно виділяти ключові моменти казки, синхронізуючи темпоритм голосу з візуальним рядом.

Досвід проєктування видання «Ten Minutes to Bed: Little Dragon» доводить релевантність використання м'яких округлих форм, глибокої вечірньої палітри з яскравими світловими спалахами та інтегрованої типографіки для створення

розслабляючої атмосфери. Зазначені графічні прийоми та підходи до візуалізації простору можуть бути частково екстрапольовані на розробку авторського проєкту «Місто, де сплять сни» з метою формування затишного, безпечного та естетично привабливого нічного світу.

У контексті дослідження сучасних моделей художнього проєктування дитячої книги важливе місце посідає аналіз британського видання «I'm not Sleepy». Цей аналог демонструє специфіку створення класичного природничого та засинального наративу, як і в попередньому прикладі, оскільки затишня, безпечна атмосфера навколишнього світу моделюється за допомогою пастельної палітри, м'яких текстур та акценту на біоморфних формах.

Колористична концепція базується на використанні складної, делікатної палітри, яка відтворює весняно-літні природні стани, уникаючи агресивних спектральних кольорів. Домінуючими є природні відтінки зеленого, розбілені блакитні тони та теплі охристі й теракотові акценти. Світлові ефекти вирішені через м'які лінеарні та площинні градієнти, що імітують розсіяне сонячне світло. Така колірна гама візуально стабілізує сприйняття, таким чином формуючи відчуття гармонії та затишку, що є ключовою вимогою до книжкових проєктів категорії «bedtime story».

Технічне виконання ілюстрацій Кріса Чаттертона та Рахат Кадуджі тяжіє до класичних художніх технік, які реалізовані цифровими засобами.

Технологічні особливості відображаються у виразності мазків пензля на тлі неба, м'яка пористість фактури на стовбурах дерев та делікатне промальовування шерсті й пір'я створюють тактильний ефект рукотворності. Автор використовує делікатне розмиття заднього плану для виокремлення ключових персонажів.

Наратив видання будується на контрастній зміні планів, що допомагає утримувати увагу дитини без залучення зайвого сюжетного захаращення. Розворот із зображенням ставка демонструє панорамний, загальний план із детальним розташуванням мікросюжетів. Наступний розворот різко змінює масштаб на

крупний план, де гігантська фігура качки контрастує з маленьким мишеням, створюючи психологічний момент захисту та опіки з боку старшого персонажа. Така режисура простору вчить дитину аналізувати взаємозв'язки в природі, переходити від загального спостереження екосистеми до індивідуального емоційного контакту між героями (див. рис. 2.13, 2.14, 2.15).

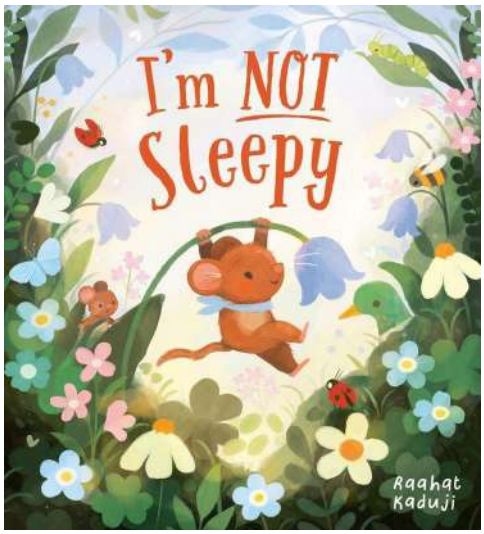

Рисунок 2.13 - «I'm not Sleepy»

Рисунок 2.14 - *«I'm not Sleepy»*

Рисунок 2.15 - *«I'm not Sleepy»*

Аналіз композиційно-графічної структури пікчербуку «I'm not Sleepy» підтверджує доцільність використання пастельної природної палітри, біоморфних пласких форм та живописних рукотворних фактур для проєктування видань вечірнього читання. Означені графічні прийоми, зокрема принципи побудови рослинних куліс та м'якого масштабування планів, з огляду на це мають високу релевантність для реалізації авторського дипломного проєкту «Місто, де сплять сни» з метою створення безпечного, казкового природного простору.

У процесі розробки авторського пікчербуку «Місто, де сплять сни» особлива увага була приділена аналізу існуючих зразків дитячих пікчербуків, у яких візуальна складова виконує провідну роль у формуванні змісту та емоційного впливу. Це зумовлено тим, що сучасний пікчербук дедалі більше сприймається не як ілюстрований текст, а як самостійна форма візуального сторітелінгу, де зображення виступає повноцінним носієм інформації, здатним передавати як сюжетні події, так і складні емоційні стани.

Огляд аналогів здійснювався з урахуванням вікових особливостей цільової аудиторії, а саме дітей молодшого віку, для яких характерні фрагментарне сприйняття, підвищена чутливість до кольору, форми та ритму, а також потреба у зрозумілій і водночас емоційно насиченій візуальній мові. У зв’язку з цим було

обрано приклади, які демонструють різні підходи до організації візуального простору, побудови композиції та взаємодії між елементами сторінки.

2.3. Основи проєктування дитячих друкованих видань

Зростаюча популярність гаджетів ніколи не зможе замінити головне джерело етичного, естетичного та духовного розвитку дитини. Основним носієм є книга, ключовим завданням якої є залучення до читання та виховання любові до нього. Творче мислення притаманне кожній дитині, проте його развитие забезпечується не механічним відтворенням певних дій, а формуванням здатності комбінувати, переміщувати елементи, оцінювати ситуацію з різних точок зору та використовувати вже знайомі асоціації [13].

Пізнавальна активність малюка зростає завдяки накопиченню асоціацій із певними явищами, подіями чи предметами. Керувати цим процесом, коригувати дії та повноцінно оцінювати ситуацію дорослим допомагають загальновідомі принципи, алгоритми та правила.

Щодо терміна «пізнавальна активність», психологи розглядають її як самостійну, незалежну від дорослих, ініціативну діяльність, за допомогою якої дитина досліджує навколишнє середовище. Проявом цього є жага до відкриття нового: предметів, явищ, матеріалів та способів подолання труднощів.

Оскільки лише друкований текст і статичні різнокольорові малюнки не завжди здатні повною мірою задовольнити інформаційні та емоційні потреби дитини, оптимальним рішенням є поєднання класичного видання з елементами інтерактивності [18]. Завдяки прямій взаємодії з такою книгою-помічником у дитини розвиваються навички переймання та наслідування соціальних норм, моделювання життєвих ситуацій та можливість багаторазово брати в них участь.

Перед дизайнерами постає важливе завдання: розробити спеціальним чином організований інформаційний матеріал, який поєднує освітню функцію та спосіб цілісного пізнання світу. Чим молодша вікова категорія читачів, тим складніше

знайти оптимальний шлях проєктування видання через глибоку індивідуалізацію дитячої літератури. Спираючись на вікові характеристики та зацікавлення дітей, фахівці видавничої справи створюють книжки, які повністю задовольняють потреби їхнього розвитку. Прикладом цього є картонні книжки-іграшки з яскравими малюнками та мінімумом тексту, які розроблені для найменших, тоді як підліткова література характеризується глибокою проблематикою та складнішим сюжетом.

Існує низка визначальних параметрів, яким варто приділити найбільшу увагу перед початком роботи: габарити книги, її вага, загальний зовнішній вигляд і, головне, внутрішнє наповнення. Процес розробки полегшують державні стандарти оформлення ілюстративного та текстового матеріалу [7, с. 14].

Обкладинка має розроблятися згідно з класичними архітектонічними вимогами: текстові елементи, такі як назва твору, підзаголовок, відомості про авторів, видавництво, рік видання тощо, важливим є розташувати на звичних місцях, використовуючи читабельну гарнітуру та оптимальний кегль. Ілюстрація на обкладинці має чітко відповідати змісту та назві книжки, підтримуючи загальний композиційний баланс. Працюючи над візуальною складовою, важливо уникати крайнощів: з одного боку – надмірної строкатості та перенасичення сторінки, а з іншого - занадто радикального мінімалізму.

Важливим правилом є дотримання принципів серійності та послідовності образів, проте однотипність у ракурсах чи розташуванні не допускається, оскільки дітям другої вікової категорії складно осмислити подібні малюнки. Аналогічні вимоги висуваються і до внутрішніх ілюстрованих сторінок. Діти віком від 6 до 10 років потребують особливої уваги під час проєктування друкованих видань, тому дизайнерам необхідно суворо дотримуватися правил композиційної рівноваги текстової та візуальної частин на кожному розвороті [9].

Головні аспекти проєктування книжок для дітей, які роблять матеріал читабельним, доступним, привабливим та зрозумілим, полягають у тому, що

designer і автор мають чітко розуміти вікову категорію читача. Дитяча література поділяється на кілька груп, кожна з яких вимагає індивідуального підходу до вибору теми, контексту та стилю оформлення. Мова видання має відповідати віковому рівню юних читачів. Надміру складні синтаксичні конструкції, перенасиченість тексту дієприслівниковими зворотами чи маловживаними словами дезорієнтують дитину. Кожна дитяча книжка повинна мати динамічну та цікаву історію [22]. Відсутність розвитку подій або надто заплутані сюжетні лінії швидко втомлюють дитину та нівелюють інтерес до читання. Позитивний посил, хоч і не є суворо нормативним, є педагогічно необхідним. Невеликі повчальні акценти у творах допомагають дітям адаптуватися до дорослого життя, транслюють базові моральні цінності та вчать вирішувати перші соціальні конфлікти. Ткаж діти сприймають інформацію переважно образно, тому найкращим способом розповіді є її візуалізація. Через ілюстрацію дитина емпатично взаємодіє з героями, сприймаючи їх як реальних друзів. Авторський стиль художника може бути самобутнім, проте він не повинен лякати чи шокувати дитину. Перш ніж розпочати роботу над ілюстраціями, необхідно детально ознайомитися з психолого-педагогічними стандартами представлення сюжетів і персонажів – рекомендованим аспектом, який перетворює книгу на інструмент навчання. Завдяки продуманій структурі малюки легше опановують навички читання, критичного мислення та соціалізації.

Аналіз особливостей проєктування дитячих друкованих видань дозволив систематизувати правила, яких необхідно дотримуватися при розробці ілюстративної композиції та шрифтових блоків. Керуючись цими рекомендаціями, ілюстратори та дизайнери спроможні створити якісний, конкурентоспроможний і корисний поліграфічний продукт для кожної групи маленьких дослідників.

РОЗДІЛ 3

ПРОЄКТНА ЧАСТИНА РОЗРОБКИ ДИЗАЙНУ ПІКЧЕРБУКУ “МІСТО ДЕ СПЛЯТЬ СНИ”

3.1. Формування концепту пікчербуку для дітей

Формування концепції пікчербуку «Місто, де сплять сни» розпочинається не з сюжету як такого, а з відчуття. У даному випадку ключовим стало прагнення передати стан тиші, спокою і водночас легкої загадковості, який виникає у нічному місті. Це не просто середовище, а своєрідний простір між реальністю і уявою, в якому звичні речі змінюють своє значення, а буденність набуває рис чогось казкового.

Ідея «Місто де сплять сни» виникає як метафора внутрішнього світу дитини. У цьому місті сни не є абстрактним явищем, оскільки вони набувають форми, рухаються, можуть губитися або повертатися. Такий підхід дозволяє зробити невидиме видимим, а складні емоційні стани стають більш зрозумілими через образи. Саме тому концепція базується не на прямому сюжеті, а на створенні атмосфери, яка поступово розкривається через візуальні сцени.

Важливою частиною формування концепту стало усвідомлення того, що пікчербук для дітей не повинен бути перевантаженим інформацією. Замість цього він має залишати простір для інтерпретації. У цьому проєкті свідомо обрано підхід, при якому частина змісту не проговорюється прямо, а лише натякається через композицію, колір і деталі. Наприклад, сни можуть змінювати форму залежно від настрою сцени, а простір міста – трансформуватися разом із внутрішнім станом героя.

Образ головного персонажа також формується не як чітко прописаний характер, а як провідник у цьому світі. Хлопчик не має надмірної деталізації у зовнішності чи поведінці, що дозволяє читачеві легко асоціювати себе з ним. Він

виступає спостерігачем і водночас учасником подій, що створює відчуття особистої присутності в історії.

Концептуально важливим є рішення показати ніч не як щось темне і тривожне, а як простір спокою та відкриття. Це дозволяє змінити звичне сприйняття і створити більш м’який, довірливий настрій. Світло у цьому випадку відіграє ключову роль, оскільки воно не просто освітлює простір, а формує акценти, веде погляд і підкреслює емоційні моменти в різних сценах. Тобто світло відповідає за те, щоб проводити читача крізь історію, таким чином концентруючи увагу на важливих подіях.

Окремої уваги потребує побудова візуального ритму. Концепція передбачає чергування більш насичених сцен із простішими. Такий підхід дозволяє створити відчуття паузи, яке є важливим для сприйняття історії. У цих паузах читач має можливість додумати те, що не показано прямо, тим самим роблячи процес читання більш особистим і асоціативним.

Колористичне рішення також підпорядковується загальній концепції. Основу становлять приглушені нічні відтінки з локальними світловими акцентами. Це створює контраст між спокоєм і рухом, між фоном і деталями. Колір у цьому випадку виконує не лише естетичну, а й смислову функцію, підсилюючи емоційний вплив.

Ще одним важливим аспектом є взаємодія тексту та зображення. У цьому пікчербуку текст не дублює зображення, а працює з ним паралельно. У деяких моментах він може підказувати напрямок інтерпретації, но не пояснює все до кінця. Такий підхід дозволяє уникнути прямолінійності і зробити історію більш глибокою.

У процесі формування концепції також враховувався досвід сприйняття дитиною книги як об’єкта: перегортання сторінок, очікування наступної сцени, можливість зупинитися на певному розвороті, оскільки все це розглядається як частина загального досвіду. Саме тому структура пікчербуку будується так, щоб

кожен розворот сприймався як окремий епізод, але водночас залишався частиною єдиного цілого.

Таким чином, концепт пікчербуку «Місто, де сплять сни» формується як поєднання ідеї, атмосфери та візуальної мови. Його основою є не стільки сюжет, скільки відчуття тихого, трохи загадкового і водночас теплого прихистку дитячої уяви. Саме через це відчуття будується вся структура проєкту: від композиції до кольору, від персонажів до ритму сторінок.

У результаті пікчербук постає не просто як історія, а як досвід, який читач проживає. І саме це є ключовим у формуванні його концепції – створити простір, у якому кожен може знайти щось своє, навіть якщо це просто тихий сон, що випадково загубився серед нічного міста.

3.2. Розробка образу головних героїв

Базуючись на загальній концепції пікчербуку «Місто, де сплять сни», було розроблено систему персонажів, яка включає головного героя (дитину), персонажа-провідника (міфічну істоту) та ряд другорядних образів. Ключовим стилістичним рішенням стала імітація традиційних графічних матеріалів (суха пастель, кольоровий олівець) через засоби цифрової графіки. Такий підхід додає зображенням тактильності, теплоти та знижує бар’єр сприйняття, роблячи світ книги безпечним та затишним для дитини.

Центральним персонажем книги є хлопчик, візуальний образ якого побудовано на принципах емпатії та впізнаваності (див. рисунок 3.6).

При цьому використано класичні пропорції для дитячої ілюстрації: збільшена голова відносно тулуба, що акцентує увагу на міміці та емоціях. Округлі форми зачіски, великі вуха та кирпатий ніс формують образ відкритої, допитливої дитини. Щербинка між зубами додає персонажу індивідуальності та безпосередності.

Палітра персонажа базується на теплих, природних відтінках. Домінуючий акцент - руде волосся (колір #BD4A0E), що асоціюється з енергією та життєрадісністю. Одяг (зелена футболка, джинсові шорти) вирішено у приглушених тонах (#727E33, #6C9095), що гармоніюють з яскравою зовнішністю та не відволікають від обличчя.

Розроблена схема емоційних станів демонструє широкий діапазон реакцій – від радості до страху та здивування. Це дозволяє герою бути активним учасником сюжету, реакції якого є зрозумілими для маленького читача (див. рисунок 3.1, 3.2, 3.3).

Рисунок 3.1 – Емоційна карта головного героя

Рисунок 3.2 – Силует і основні кольори головного героя

Рисунок 3.3 – Різні ракурси головного героя

Другим головним героєм є фантастична антропоморфна істота, яка виконує роль наставника або охоронця у світі снів (див. рис. 3.4, 3.5, 3.6). Силует персонажа масивний, пірамідальний, що підсвідомо зчитується як символ стабільності, захисту та надійності. Наявність рогів та хвоста вказує на його міфічну природу, проте м’які лінії бороди та добрий вираз очей нівелюють потенційну агресивність образу. На контрасті з теплим образом хлопчика, Провідник вирішений у холодній гамі (відтінки бірюзового, смарагдового та

синього: #1B8063, #83B4C3). Ця гама традиційно асоціюється з ніччю, магією та спокоєм (див. рисунок 3.6). Елементи одягу (плащ із візерунками) підкреслюють статус персонажа як мудрого провідника.

Рисунок 3.4 – Емоційна карта провідника

Рисунок 3.5 – Силует і основні кольори провідника

Рисунок 3.6 – Різні ракурси провідника

Для поглиблення конфлікту та розкриття теми сновидінь було розроблено додаткові образи, які демонструють трансформацію звичних речей у просторі уяви. Образ Іграшки (див.рис. 3.7) демонструє візуальну метафору зміни стану:

Рисунок 3.7 – Трансформація іграшки

Початковий образ – білий плюшевий заєць, символ чистоти та безпеки. Трансформований образ набуває рис зношеності, з'являються «шрами» у вигляді латок, змінюється колір на тривожний фіолетовий відтінок, одне око закрите

пов'язкою. Цей прийом візуалізує дитячі страхи, коли у темряві знайомі предмети здаються загрозливими.

Розроблена система персонажів дипломного проєкту є цілісним візуальним комплексом, що базується на принципах графічної ідентифікації. По-перше, колористична драматургія будується на чіткому розмежуванні світів: тепла гама головного героя позначає зону реальності, безпеки та допитливості дитини. Натомість образ Провідника вирішено у холодній, складній гамі, що візуалізує простір сновидінь, магії та нічного спокою. Такий підхід дозволяє глядачеві інтуїтивно розрізняти природу персонажів та їхню роль у сюжеті без необхідності текстових пояснень. По-друге, використано прийом морфологічного протиставлення. Позитивні персонажі сконструйовані з використанням м’яких, округлих та стабільних форм, що на підсвідомому рівні зчитуються як безпечні та дружні. Навіть масивна фігура Провідника нівелюється плавністю ліній, перетворюючи його на образ захисника. По-третє, стилістична інтеграція всіх образів досягається завдяки спільній техніці виконання. Імітація фактури сухої пастелі та зернистого паперу виступає об'єднувальним фактором, що поєднує контрастні за кольором і формою об'єкти в єдиний всесвіт книги. Використання такої рукотворної естетики в цифровій ілюстрації знижує поріг візуального сприйняття, роблячи зображення тактильними, затишними та емоційно близькими для дитячої аудиторії, що повністю відповідає меті проєкту – зображенню казкового міста снів.

3.3. Розробка обкладинки

Обкладинка дитячого пікчербуку є першим і ключовим рівнем комунікації між книгою і читачем. У контексті проєктування авторської книги-картинки «Місто, де сплять сни» обкладинка виконує не лише захисну та інформаційну функції, а й виступає своєрідним візуальним епіграфом, оскільки задає тональність, атмосферу та емоційний вектор усього наративу. При розробці

обкладинки було враховано специфіку жанру пікчербуку, в якому домінує візуальна мова, а кожна деталь композиції має працювати на розкриття головної теми – саме занурення у простір дитячих сновидінь, фантазій та нічної магії.

Насамперед був розроблений скетч обкладинки, оскільки саме цей етап допомагає окреслити бажану композицію (див. рис. 3.8).

Рисунок 3.8 – Ескіз обкладинки

Композиція обкладинки побудована за принципом закритої центричної структури з вираженою глибиною простору. Центральним композиційним вузлом є фігура головного героя, зображена зі спини. Цей класичний ілюстративний прийом є вдалим, завдяки чому він дозволяє маленькому читачеві асоціювати себе з героєм і разом з ним заглянути всередину казкового світу (див. рис. 3.9).

Рисунок 3.9 – Кольорове рішення обкладинки

Просторове вирішення реалізовано через багатоплановість, що підкреслює мотив подорожі. Передній план: хмарина-платформа під ногами хлопчика та масивні рожеві хмари у верхніх кутах, які виконують роль своєрідної театральної куліси, обрамлюючи кадр. Середній план: арка-портал із купчастих хмар, що світяться, яка утворює силуетний прохід до головного казкового об'єкта. Задній план: величний замок із тонкими готичними шпилями та прапорцем, що тане в димці, а також глибоке нічне небо, всіяне зірками та стилізованими лініями сузір'їв. Завдяки використанню арки як композиційного центру створюється сильний ефект тунельної перспективи, що втягує погляд глядача всередину книги.

Колірна гармонія обкладинки базується на комплементарно-нюансному поєднанні глибокого нічного синього та відтінків рожевого. Домінантним кольором є темно-синій фоновий простір. Він уособлює ніч, таємницю та безпечний спокій. На його тлі делікатно проступають графічні контури сузір'їв, що додає простору текстури. Акцентною групою є рожево-кремові хмари та замок, що випромінюють м'яке внутрішнє світло. Такий контраст теплого світла й холодного тіньового оточення візуально відокремлює реальний світ від простору снів (див. рис. 3.10).

Рисунок 3.10 – Основні кольори заднього плану

Колірний акцент персонажа: Фігура хлопчика виділена за допомогою локальних кольорів. Таких як насичено-зеленого та синього одягу, а головне яскравої рудої зачіски. Рудий колір є композиційним якорем, який миттєво привертає увагу та балансує великі маси рожевого й синього. (див. рис. 3.11)

Рисунок 3.11 – Основні кольори головного героя на обкладинці

Шрифтове рішення на обкладинці підпорядковано загальній казковій стилістиці. Назва видання – «Місто, де сплять сни» розташована в нижній третині площини. Для назви обрано акцидентний, пластичний рукописний шрифт із м'якими округлими формами літер. Біло-рожевий колір шрифту забезпечує високий рівень читабельності на темному тлі. Пластичні вигини літер римуються з силуетами хмар, завдяки чому текстовий блок не сприймається відірвано від

ілюстрації, а інтегрується в загальне художнє полотно. Для обкладинки був вибраний шрифт Shrewdy (див. рис. 3.12).

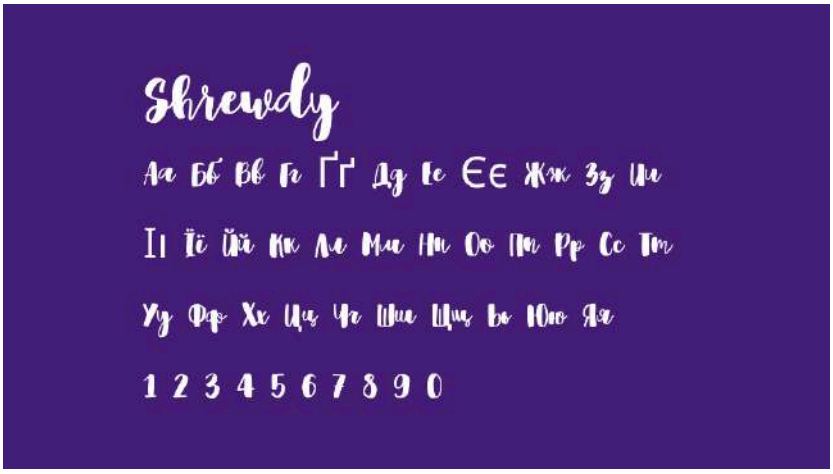

Рисунок 3.12 – Головний шрифт обкладинки

Текстовий блок із вихідними даними автора розміщений праворуч у середній третині арки. Використання мінімалістичного, тонкого гротеску для імені автора дозволяє уникнути візуального шуму та зберегти чітку ієрархію. Оскільки спочатку глядач зчитує ілюстрацію, потім назву, і в кінці вже ім'я автора.

Візуальна мова обкладинки тяжіє до сучасної цифрової ілюстрації з елементами текстурного живопису. Робота виконана в техніці «digital painting» з імітацією традиційних матеріалів. Завдяки цьому м'які градієнти на хмарах поєднуються з чіткими, живими контурами замку та персонажа, що додає зображенню фактурності та рукотворності. Стилізація форм є свідомо спрощеною, округлою та лагідною, що повністю відповідає психологічним особливостям сприйняття книги дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку. (див. рис. 3.13)

Рисунок 3.13 – Фінвльний варіант обкладинки

Таким чином, розроблена обкладинка пікчербуку «Місто, де сплять сни» демонструє цілісність художнього задуму та технічного виконання. Завдяки грамотному використанню тунельної композиції, магічного колориту із внутрішнім свіченням та пластичної акцидентної графіки, обкладинка успішно вирішує завдання залучення читача до художнього простору книги, транслюючи атмосферу затишку, чарівності та дитячої мрії.

3.4 Проектування і розробка розгортів

Робота над пікчербуком вимагає специфічного підходу до структури видання, оскільки ключовим елементом візуального та наративного аналізу виступає не окрема сторінка, а цілісний книжковий розворот. Розворот у пікчербуці є єдиним художньо-просторовим полем, в межах якого взаємодіють текстовий та ілюстративний блоки. Композиційна структура кожного розвороту безпосередньо підпорядкована законам режисури книги, оскільки саме вона керує увагою читача, задає темп сприйняття сюжету, створює емоційну динаміку, тим самим проводячи погляд читача від спокійного споглядання до напруженого очікування дії.

Етап створення ескізів розворотів є фундаментально важливим у проєктуванні авторської книги, оскільки він дозволяє вирішити ряд важливих художньо-технічних завдань, наприклад: визначення послідовності подій, чергування масштабів для уникнення монотонності гортання.

Також важливим є продумання синтезу тексту із зображенням для попереднього планування місця під текстові блоки з урахуванням правил композиційної рівноваги, щоб ілюстрація не сперечалася з текстом, а, навпаки, доповнювала його.

У межах розробки дипломного проєкту було створено серію пошукових лінійних ескізів, яка охоплює 16 ключових композиційних розворотів майбутнього видання (див. рис. 3.14). На цьому етапі основну увагу було зосереджено на лінійній графіці, пошуку ракурсів та динаміці головного героя у просторі сновидінь.

Пошукові ескізи демонструють чітку концептуальну структуру подорожі героя крізь простір сну, яку умовно можна поділити на кілька композиційних фаз.

Експозиція та зав'язка, за яку відповідають розвороти 1–3: перехід від реального простору дитячої кімнати до фантазійних світів. Композиція будується на розширенні простору: від замкненого інтер'єру до масштабування та появи перших візуальних метафор і напрямків руху.

Розвиток дії та занурення у фантазійний світ — розвороти 4–7. Тут активно використовуються закриті та напівзакриті композиційні схеми, де герой взаємодіє з химерними персонажами та проходить крізь просторові аномалії, що підкреслює чарівність і непередбачуваність світу мрій.

Рисунок 3.14 – Ескізи до розгортів 1-9

За кульмінацію і напругу відповідать розвороти 8–10. Візуальний ритм стає більш динамічним, з'являється виражений контраст середовища. Використання діагональних ліній, ефекту переслідування та різкої зміни ракурсу такі як крупний план з ліхтариком на десятому розвороті, створює ефект присутності та підсилює динаміку сюжету.

Спад напруги, розв'язка та повернення відображаються у розворотах 11–16 (див. рис. 3.15). Ескізи фіксують поступове прояснення атмосфери. Композиції стають більш розгорнутими, панорамними й статичними. Поява світлячка на чотирнадцятому розвороті, виступає композиційним та смисловим орієнтиром, що веде до пробудження. Фінальний розворот композиційно зациклює історію, повертаючи глядача до інтер'єру кімнати, але вже з виходом на позитивну емоційну розв'язку.

Рисунок 3.15 – Ескізи до розгортів 10 - 16

Таким чином, розроблена лінійна розкадровка дозволила чітко зафіксувати структуру пікчербуку. Завдяки пройденому етапу вдалося збалансувати пропорції текстових зон та графічних плям, а також підготувати надійну основу для подальшої деталізації, тонального опрацювання та фінального колористичного вирішення розворотів пікчербуку.

Після затвердження загального макета та послідовності видання наступним етапом проєктування став перехід до фінального художньо-текстурного та колористичного вирішення розворотів. Колірне рішення у книжці-картинці виступає не просто декоративним елементом, а потужним інструментом психологічного впливу та візуальної драматургії. Завдяки продуманій колірній магістралі та світловим акцентам вдалося передати відчуття занурення у простір сновидінь, де реальний світ поступово розчиняється у фантазійному.

Фінальна графічна стилістика видання базується на поєднанні м'якого цифрового живопису, виразних текстурних пензлів та контрастного світлотіньового моделювання. Це дозволило створити об'ємний, тактильний простір, який є привабливим для дитячого сприйняття. Особлива увага була приділена інтеграції текстових блоків: шрифтові композиції органічно вписані у

світлові плями та хмаринки обтічних форм, що забезпечує високу читабельність та єдність верстки.

Нижче наведено детальний аналіз композиційного та колористичного вирішення перших чотирьох фінальних розворотів авторської книги.

Розворот перший відповідає за зав'язку сюжету. Композиція розвороту побудована на чіткому тональному та смисловому контрасті між лівою та правою частинами. Ліва сторона відображає реальний простір дитячої кімнати головного героя Тома. Тут домінує тепла, затишна палітра: вохристі, оранжеві та зелені відтінки, що моделює м'яке вечірнє світло від нічника. Права сторона розвороту символізує момент засинання та початок трансформації простору: вона заповнена глибокими синіми та ультрамариновими тонами, що м'яко огортають кімнату у вигляді хмари сну. Біла хмароподібна плашка під текст стає візуальним містком між реальністю та фантазією, а крупний план білого кролика в правому кутку спрямовує погляд читача на наступну сторінку (див. рис. 3.16).

Розворот другий показує, як виглядає мрійливий світ. Цей розворот знайомить глядача з головною локацією - Містом, де сплять сни. Колористична гама повністю переходить у нічний, магічний регістр із переважанням глибокого кобальту, фіолетового та космічного синього кольорів, які підкреслюють безмежність простору уяви. Композиційним та смисловим центром є замок-палац, оповитий хмарами, що світиться зсередини ніжними рожевими, лавандовими та золотавими відтінками. Цей прийом світла в темряві миттєво фокусує увагу дитини. Текст розташовано зліва на темному тлі, що створює ефект таємничого вступу чи заклику до подорожі (див. рис. 3.16).

Розворот третій вирішує завдання активізації сюжету та задає чіткий вектор руху зліва направо. Том опиняється перед вибором шляху, що візуалізовано через масштабний вказівник із напрямками. Колорит стає більш насиченим, додаються яскраві пурпурові, рожеві та неоново-оранжеві акценти, які відтворюють динамічний настрій дитячої пригоди. Жест хлопчика, що вказує вгору і праворуч,

діагональні лінії доріг та святкові прапорці створюють виражений композиційний ритм, що захоплює увагу читача і веде його вглиб казкового простору (див. рис. 3.16).

Композиція четвертого розвороту використовує складніший ракурс, ніби хтось підглядає, – такою композицією кадру підкреслюється химерність архітектури чарівного світу. Колірна палітра балансує між глибокими фіолетово-синіми тінями під ногами персонажів та яскравим салатово-жовтим світлом, що ллється на дорогу. Введення нових персонажів виконано у контрастних кольорах: рожевому, синьому, зеленому, що робить їх виразними на тлі оточення. Текст розміщено у верхній правій зоні на темному небі, врівноважуючи масивну фігуру чашки зліва (див. рис. 3.16).

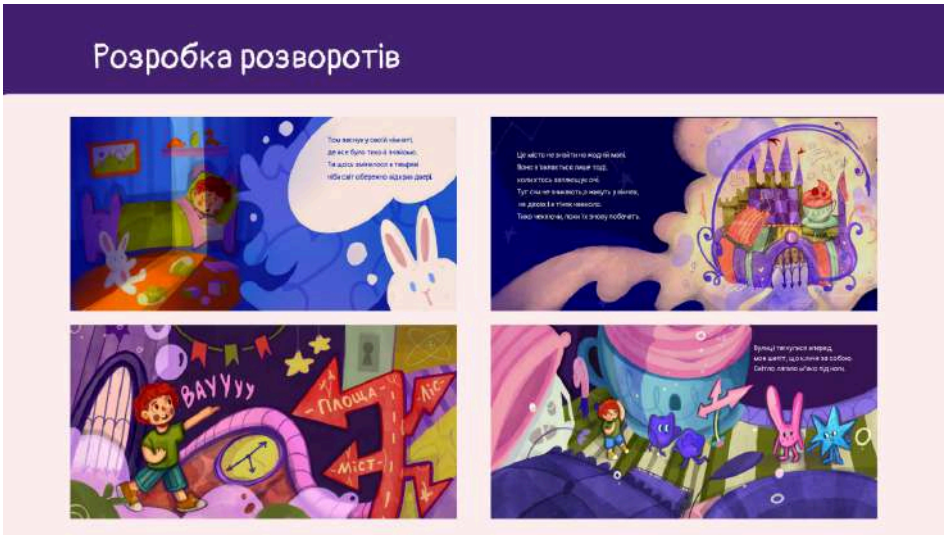

Рисунок 3.16 – Готові розгорти 1-4

Композиційне вирішення п'ятого розвороту побудоване на масштабуванні та грі об'ємів, що є класичним прийомом для ілюстрації дитячої літератури. Ліва частина фокусується на великому крупному плані Тома, чий погляд спрямовує увагу глядача праворуч, де знаходиться фігура дивного велетня, що читає книгу. Велетень, попри свій розмір, не викликає страху завдяки використанню м'якої та

дружньої палітри: глибокого смарагдово-зеленого та ніжного бірюзового кольорів. Рожеві хмаринки та льодяники на задньому плані підкреслюють казковість і безпеку моменту. Текст органічно вписаний у лівий верхній кут на контрастному фіолетовому тлі, врівноважуючи яскраву фігуру героя (див. рис. 3.17).

Шостий розворот є піком просторової динаміки в першій половині книги. Композиція побудована на вираженій діагоналі, що йде з лівого нижнього у правий верхній кут, імітуючи стрімкий рух або падіння героя. Колорит вибухає насиченими фуксієвими, рожевими та яскраво-бірюзовими відтінками, створюючи атмосферу захопливого атракціону. Важливим новаторським елементом є введення інтегрованого графічного летерингу, який не просто передає емоцію Тома, а слугує самостійною композиційною лінією, що повторює вигин гірки й задає ритм руху для ока читача (див. рис. 3.17).

На сьомому розвороті відбувається різка зміна емоційного та колористичного контрасту, оскільки сюжет переходить до фази випробування. Світлі рожеві тони зникають, поступаючись місцем тривожній палітрі: глибокому неоновому фіолетовому, ультрамарину та зловісним акцентам маджента. Композиція використовує виражену центральну перспективу, де погляд спрямований углиб довгої похмурої вулиці, а маленький силует Тома опиняється віч-на-віч із масштабним образом монстра-будинку з палаючими очима. Для посилення емоційного відгуку на передньому плані зліва з'являється крупний план іграшкового зайця з пошкодженим оком, що символізує дитячу вразливість перед нічними страхами. Текст розміщено у світлій круглій хмаринці, що асоціюється з думками героя (див. рис. 3.17).

Восьмий розворот відображає кульмінаційну точку напруги, де простір навколо героя максимально звужується і стає таємничим. Домінуючими кольорами є глухі синьо-чорні та фіолетові відтінки, що імітують нічні хащі. Головний композиційний акцент зміщено на використання контрасту «фігура – тло», де темний силует Тома чітко виділяється завдяки променю від ліхтарика, який є

єдиним джерелом світла на сторінці. Образи привидів виконані напівпрозорими біло-бірюзовими плямами з експресивними лініями, що світяться у темряві. Графічні звуконаслідування («У-У-У-У», «БУУУУУ») вплетені безпосередньо в силуети привидів та дерев, підкреслюючи занурення у звукову атмосферу нічного лісу (див. рис. 3.17).

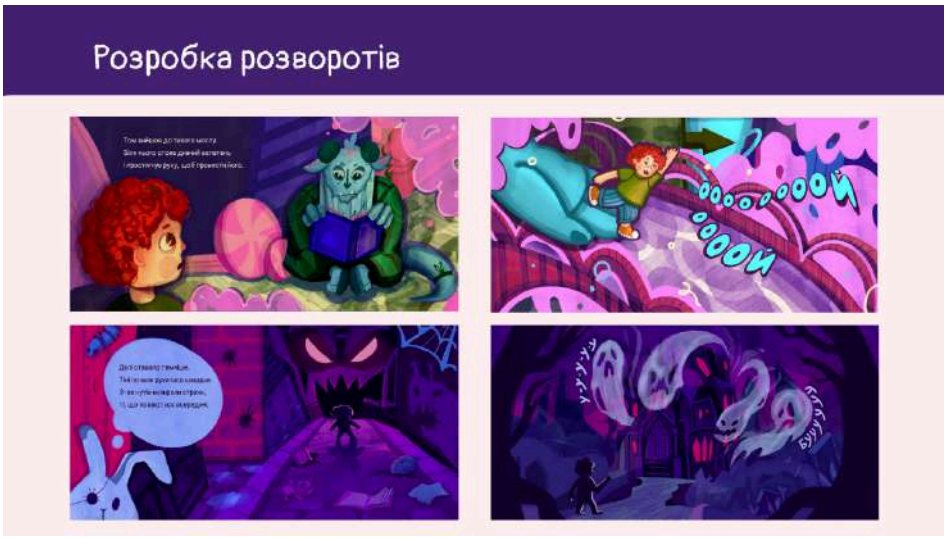

Рисунок 3.17 – Готові розгорти 5-8

Композиційне Композиційне вирішення дев'ятого розвороту продовжує лінію нічного лісу, проте емоційний акцент зміщується завдяки текстовому та планіметричному перерозподілу елементів. Том зображений у русі, його постать зміщена ліворуч, а переляканий погляд спрямований на привидів, що нависають над ним. Проте права частина розвороту вже готує читача до емоційного зламу: «І тоді серед шуму страхів почувся тихий, лагідний звук...» – текст розміщено на великому, м'якому темно-рожевому кущі, який візуально відсікає агресивні темні силуети дерев і слугує першим кроком до безпечного простору (див. рис. 3.18).

Десятий розворот є одним із найвиразніших у контексті візуальної режисури видання, оскільки тут використовується кінематографічний крупний план, що максимально наближує глядача до переживань Тома. Головним композиційним та

світловим акцентом є потужний діагональний промінь від ліхтарика, який буквально розрізає темне фіолетове тло і відтісняє силуети нічних монстрів у правий верхній кут. Інтегрований летеринг «СЮДИ, СЮДИ», вписаний безпосередньо у світловий потік, створює відчуття звукового орієнтира – магістралі, яка веде героя крізь морок. Холодний бірюзово-блакитний відтінок променя створює відчуття магічного захисту (див. рис. 3.18).

Одинадцятий розворот демонструє різкий вибух кольору та емоційне розвантаження. Похмура нічна палітра поступається місцем надзвичайно насиченим ультрамариновим, яскраво-синім та маджентовим відтінкам. Композиція побудована на динамічній радіальній схемі: Том зображений у стані невагомості чи вільного польоту, його фігура розгорнута по діагоналі, що підкреслює відчуття легкості та радості. Декоративні спіралі, кола та великий експресивний напис «ЮХУУУУУ» підсилюють динаміку розвороту, перетворюючи нічний кошмар на захопливу чарівну пригоду (див. рис. 3.18).

Після динамічного сплеску композиція дванадцятого розвороту повертається до статичного, заземленого і спокійного стану. Том зображений у розслабленій позі, сидячи під деревом у казковому лісі. Колорит змінюється на м'який, приглушений синьо-бірюзовий із теплими золотавими акцентами від світлячків, що мерехтять навколо. Зліва на передньому плані знову з'являються образи білих кроликів, але тепер вони мають дружній, затишний вигляд і символізують безпеку та спокій. Темне тло зверху слугує ідеальним контрастним планом для чіткого зчитування світлого шрифтового блоку (див. рис. 3.18).

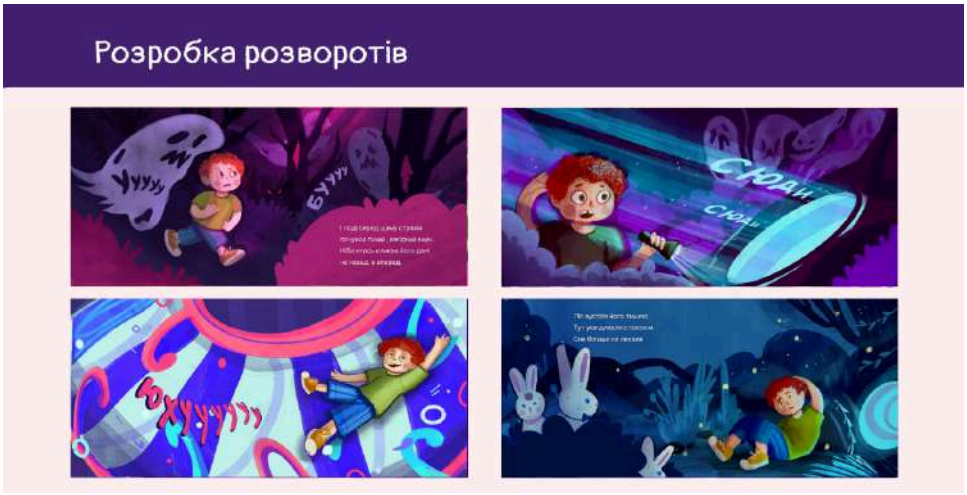

Рисунок 3.18 – Готові розгорти 9-12

Композиційне вирішення тринадцятого розвороту базується на симетрії та принципі концентрації світла в центрі. Том зображений у статичній позі анфас, наче застиг у моменті глибокого споглядання. Навколо фігури героя створюється м'який, сяючий німбоподібний ореол світло-блакитного кольору, який відтісняє темні рослинні силуети та ліани на периферію сторінки. Цей прийом символізує перемогу над нічними страхами та здобуття внутрішнього спокою. Права частина розвороту відведена під шрифтовий блок, що візуально врівноважує композицію та розкриває зміст моменту (див. рис. 3.19).

Чотирнадцятий розворот виступає головним оптичним та емоційним акцентом фінальної частини книги завдяки тому, що тут використовується динамічний крупний план Тома, який тягнеться рукою до головного провідника – магічного світлячка. Колористичне рішення будується на потужному світловому контрасті, оскільки з-за фігури метелика вириваються експресивні радіальні промені сонячно-жовтого та лимонного кольорів, які буквально заливають сторінку і знаменують швидке наближення ранку. Використання теплого жовтого світла замість холодного нічного повністю змінює настрій ілюстрації, викликаючи у читача відчуття радості, тепла та безпеки (див. рис. 3.19).

Композиція п'ятнадцятого розвороту візуалізує момент трансформації та поступового згасання магії сну перед пробудженням. Том зображений у стані спокійного сну на м'якій траві, його фігура зміщена у нижній правий кут. Колірна гама стає більш приглушеною, нічні глибокі сині відтінки змішуються з м'якими бірюзовими та пастельними тонами, ілюструючи поетичний текст: «Усе розчинилося, мов сон, що повільно зникає вранці». Поява казкового синього птаха на передньому плані зліва створює фінальний магічний акорд, плавно переводячи погляд читача до моменту повернення у реальність (див. рис. 3.19).

Фінальний розворот дипломного проєкту виконує найважливішу композиційну функцію, оскільки зациклює структуру наративу. Проте, на відміну від початкової сцени, кімната Тома тепер повністю трансформована. Замість вечірнього штучного світла нічника її заливають яскраві ранкові сонячні промені, передані за допомогою динамічних світлових смуг. Том зображений усміхненим, він солодко потягується у своєму ліжку, тримаючи улюбленого іграшкового кролика, що демонструє повне подолання нічних страхів. Шрифтовий блок розміщено праворуч, усередині яскраво-червоної фігурної рами-картини, яка нагадує елемент декору дитячої кімнати, що забезпечує ідеальну інтеграцію тексту у фінальний візуальний простір книги (див. рис. 3.19).

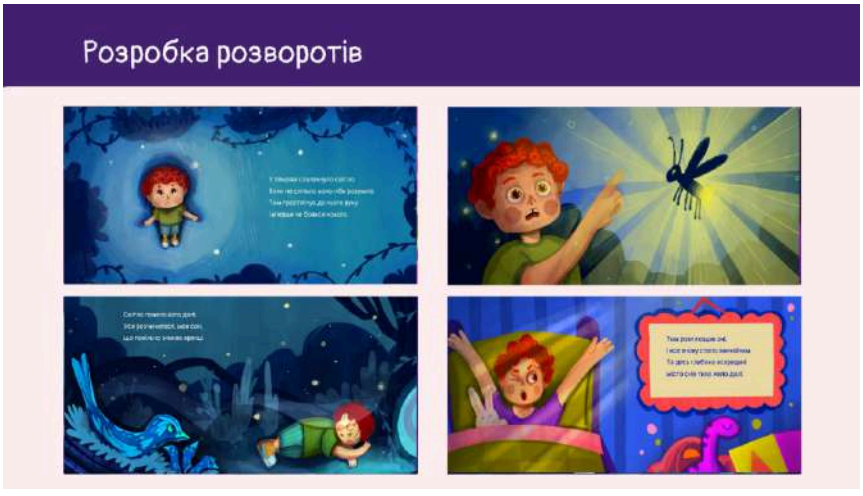

Рисунок 3.19 – Готові розгорти 13-16

У результаті поетапного проєктування та художньо-композиційного аналізу шістнадцяти розворотів авторського пікчербуку «Місто, де сплять сни» було сформовано цілісну візуально-просторову модель дитячого видання. Ефективність попереднього ескізного етапу та створення посторінкової лінійної сітки дозволили на ранніх стадіях чітко зафіксувати структуру книги, збалансувати пропорції графічних та текстових зон, а також закласти надійну основу для динамічного й безперервного сприйняття візуального наративу під час гортання. Важливу роль у структурі видання відіграє авторська драматургія колірного рішення та світла, оскільки цей прийом став головним інструментом емоційного керування увагою читача. Трансформація колірної палітри від затишних вечірніх вохристо-зелених відтінків кімнати, крізь магічні кобальтові простори сновидінь і тривожні неоново-фіолетові експресивні тони нічної кризи до переможних, сонячно-жовтих радіальних променів ранкового пробудження. Такий підхід дозволив наочно відтворити психологічні стани головного героя та забезпечити виразну динаміку сюжету. Разом із цим у проєкті досягнуто високого рівня інтеграції текстового матеріалу в ілюстративне поле, шрифтові блоки у поєднанні з акцентним графічним летерингом. Експресивні написи, вплетені безпосередньо в пластику ліній та силуети персонажів, перетворили текст на повноцінний елемент загального композиційного ритму книги.

Фінальна композиційна цілісність видання була досягнута завдяки застосуванню прийому архітектонічного зациклення, що виражається у поверненні на останньому розвороті до вихідної локації дитячої кімнати, але з докорінною зміною освітлення та емоційного настрою персонажа. Таке художнє рішення дозволило гармонійно завершити лінію внутрішнього розвитку героя та підкреслити терапевтичну функцію казки, спрямовану на подолання дитячих нічних страхів. Таким чином, розроблені розвороти продемонстрували художню

самобутність, композиційну зваженість та концептуальну єдність, що повністю підтверджує готовність проєкту до етапу фінальної додрукарської підготовки.

3.5. Технічні особливості проектування пікчербуку

Важливим складником технічного проєктування авторської книги «Місто, де сплять сни» є обґрунтування її просторових та геометричних параметрів, які безпосередньо впливають на композиційну побудову ілюстрацій та ергономіку видання. Для реалізації художнього задуму було обрано квадратний формат закритих сторінок із лінійними розмірами 200 на 200 міліметрів. Такий вибір зумовлений специфікою сприйняття книги дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, оскільки квадратна форма є найбільш стійкою, збалансованою і зручною для утримання видання в руках. Окрім того, зазначені параметри дозволяють оптимально розташовувати як панорамні пейзажні композиції магічного міста, так і локальні побутові сцени, зберігаючи гармонійне співвідношення між графічними елементами та текстовими блоками на площині сторінки.(див. рис. 3.20)

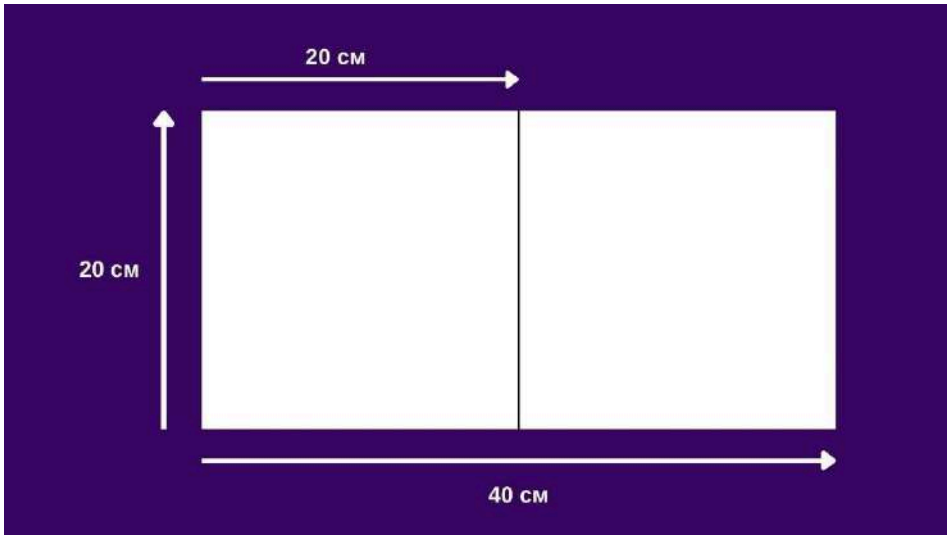

Рисунок 3.20 – Розміри макету авторського пікчербуку

Конструктивну основу книги складає двосторінкова розгортка, загальний розмір якої у відкритому вигляді становить 400 міліметрів за шириною та 200 міліметрів за висотою, розподільна здатність 300 dpi. Проєктування цілісних ілюстративних площин такого масштабу відкриває широкі можливості для створення безперервного візуального наративу, де ліва та права сторінки взаємодіють як єдине художнє поле. Під час розробки композицій особлива увага приділялася лінії корінця, що проходить рівно по центру розгортки на позначці 200 міліметрів і ділить її навпіл. Наявність цієї конструктивної межі враховувалася на етапі ескізування задля запобігання потраплянню ключових смислових вузлів, облич персонажів або текстової інформації у зону згину та склеювання блока. Обрані габаритні характеристики задовольняють вимоги економічного розкрою паперового аркуша під час додрукарської підготовки й забезпечують раціональне використання матеріалів у процесі поліграфічного виробництва.

Важливим етапом проєктування авторської книги «Місто, де сплять сни» став пошук цілісної колористичної концепції. У контексті дитячої літератури колір функціонує як інструмент психологічного впливу, який не лише структурує візуальний простір, але й моделює емоційне сприйняття, допомагаючи читачеві відрізняти реальний світ від простору сновидінь. Специфіка сюжету зумовила розробку такої гами, яка б точно відтворювала атмосферу вечора й ночі, проте залишалася комфортною для дитини дошкільного та молодшого шкільного віку. Основним творчим завданням було уникнення депресивних чи надто темних відтінків, здатних викликати тривожність. З огляду на це вибір був зупинений на концепції насиченого нічного колориту з використанням люмінесцентних і неонових акцентів, на основі яких розроблено палітру, що функціонально розподіляється на кілька взаємопов'язаних груп (див. рис. 3.21).

Рисунок 3.21 – Колірне рішення пікчербуку

Перший колір – яскраво-рожева маджента з кодом #ED008D. У системі RGB він кодується як (237, 0, 141), а для офсетного друку в палітрі CMYK його параметри становлять (0, 100, 15, 0). Цей колір є активним оптичним маркером магії та світлових ефектів у просторі сновидінь.

Другий колір – неоновий блакитний із кодом #5AD6EB. Його параметри в системі RGB відповідають значенням (90, 214, 235), тоді як у просторі CMYK він відтворюється через співвідношення (54, 0, 8, 8). Колір застосовується для люмінесцентного світіння та деталізації фантастичних елементів.

Третій колір – оливково-зелений із кодом #A9A217. У координатах RGB цей відтінок записується як (169, 162, 23), а в системі CMYK має виражені показники (33, 21, 100, 4). Він слугує локальним кольором для елементів одягу головного героя, забезпечуючи природний теплий акцент.

Четвертий колір – глибокий синій із кодом #082982. Для екранного відображення в RGB він має параметри (8, 41, 130), а в поліграфічній моделі CMYK визначається як (100, 87, 4, 2). Цей колір виконує роль одного з домінантних темних тонів для побудови плановості та відтворення нічного неба.

П'ятий колір – темно-фіолетовий із кодом #380862. Його технічні характеристики в системі RGB становлять (56, 8, 98), а в просторі CMYK

кодуються як (86, 100, 23, 26). Колір є композиційною основою середовища, яка утримує на собі великі маси та силуети архітектури магічного міста.

Шостий колір – ніжно-рожевий із кодом #FF8FAD. У системі RGB він відтворюється через значення (255, 143, 173), а в палітрі CMYK записується як (0, 56, 21, 0). Цей відтінок маркує зони психологічного комфорту, дитячої безтурботності та затишку в ілюстраціях.

Сьомий колір – насичений помаранчевий із кодом #F55E26. Його параметри у колірній моделі RGB дорівнюють (245, 94, 38), а для друку в системі CMYK встановлені як (0, 78, 93, 0). Він функціонує як головний візуальний акцент для миттєвої ідентифікації фігури хлопчика на темному тлі.

Восьмий колір – бузковий із кодом #896DFF. Його екранне кодування в системі RGB має вигляд (137, 109, 255), тоді як у просторі CMYK параметри становлять (54, 59, 0, 0). Колір використовується як перехідний атмосферний тон, що зв'язує глибокі нічні маси з яскравими магічними спалахами.

Темно-фіолетовий та глибокий синій кольори складають просторову основу нічного середовища. Ними промальовані великі маси, зокрема нічне небо, силуети міської архітектури, химерні замки та лісові хащі, що створює ефект таємничості та забезпечує необхідну глибину планів. Магічну складову сюжету транслюють яскраво-рожевий та насичений бузковий відтінки. Вони маркують простір сновидінь, позначають чарівних істот і додають ілюстраціям динаміки, нейтралізуючи статичність темного тла. Особливе смислове навантаження має ніжно-рожевий колір, який відповідає за візуалізацію безпеки та безтурботності. Цей тон є наскрізним у побутових сценах, з'являючись у деталях ліжка головного героя, елементах посуду та хмаринках солодких снів, що нівелює потенційну тривожність від сприйняття нічної пори.

ВИСНОВКИ

Після завершення всіх етапів розробки результатом роботи над проєктом став опрацьований оригінальний дитячий пікчербук «Місто, де сплять сни», який стає засобом духовного, етичного та естетичного виховання сучасної дитини. Він містить у собі індивідуальний підхід до нових шляхів бачення та розуміння текстового блоку, візуального наповнення та додаткових частин книги. У друкованому виданні присутній оригінальний синтез традиційних методів зображення через засоби цифрової графіки та сучасних технологій з авторським поглядом на графічні елементи.

Ретельне дослідження джерельної бази історичного початку створення книжок-картинок, їхніх особливостей, процесу становлення як самостійного жанру, внутрішньої структури наповнення та взаємодії тексту й зображення дозволило дійти таких висновків: феномен пікчербуку сформувався на перетині декількох галузей, пройшовши еволюцію від дидактичних видань до самостійного художнього явища, де візуальний сторітелінг виступає основним способом передачі змісту та емоційного досвіду.

Спираючись на результати аналізу і порівняння наявних дитячих пікчербуків на світовому та українському ринках, зокрема робіт творчої майстерні «Аґрафка», Олександра Шатохіна та провідних зарубіжних видань, потрібно зазначити, що кожна книга має власну цільову аудиторію, тематику та індивідуальний стиль виконання ілюстрацій, побудови композиції й презентації матеріалу. Усі багатосторінкові видання мають власні недоліки, виробничі обмеження та позитивні якості, що роблять відповідний пікчербук особливим.

Для кожного поліграфічного продукту повинна бути визначена відповідна цільова аудиторія. Оскільки у даному випадку пікчербук спрямований на дітей дошкільного та молодшого шкільного віку, які мають психологічні та когнітивні особливості сприйняття, власні уподобання та вимоги до ергономіки макета й

візуальної мови, ці параметри необхідно зазначати на перших етапах проєктування друкованого видання.

На основі аналізу наявних пікчербуків, вивчення історії їх становлення та особливостей проєктування дитячих видань було визначено послідовність етапів роботи над розробкою пікчербуку. Був опрацьований оригінальний головний герой − хлопчик Том та персонаж-провідник - міфічна істота; приділено увагу втіленню м'якої колористичної драматургії та світлових акцентів, відтворенню захопливої історії подорожі у світ сновидінь, а також проєктуванню структури макета видання.

Концепція будь-якого проєкту є невід’ємною частиною розробки, тому найперший етап роботи полягав у визначенні оригінальної ідеї. У проєкті передбачено наявність елементів емоційної підтримки та делікатної комунікації, які виконують важливу терапевтичну роль у методах м'якого подолання нічних страхів, але водночас книга не є складною за змістом і відповідає віковій групі.

Розробка дизайн-концепції та художнє оформлення дитячого пікчербуку «Місто, де сплять сни» охопили кілька етапів створення поліграфічної продукції та набули цілісного візуально-просторового вирішення, серед елементів якого є серія з 16 фінальних композиційних розворотів, оригінальна центрична обкладинка з використанням акцидентного рукописного шрифту та продумане колірне рішення, що веде глядача від вечірнього засинання крізь простір нічної кризи до переможного ранкового пробудження, забезпечуючи готовність проєкту до виробництва.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білик М. В. Психологія кольору у візуальній комунікації дизайну. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* 2021. № 3. С. 15–22.
2. Братусь І. Функції ілюстрацій у дитячій літературі. *Інноваційні науки нового тисячоліття : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Херсон, 2017 р.). Херсон : Гельветика, 2017. С. 32–35.
3. Гавенко С. Ф. Методологічні проблеми дизайну книги як техніко-естетичної системи. *Кваліlогія книги.* 2002. № 39. С.14-19
4. Гладун О. Глобалізаційний і національний вектори розвитку графічного дизайну України. *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії : зб. наук. пр.* Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 2007. Вип. 7. С. 45–49.
5. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія. Київ: Академвидав, 2005. 150 с.
6. Єжова О., Моторна Т. Дизайн сучасної книжкової ілюстрації в Україні: творча майстерня “Аґрафка”. *Актуальні проблеми сучасного дизайну*. 2024. Т. 2. С. 248–251.
7. Єфімова М. П. Видавництва дитячої книги в Україні: новітні видавничі технології. *Теорія та практика дизайну.* Харків, 2015. Вип. 7. С. 53–60.
8. Єфімова М. П. *Дизайн дитячої книги України: проектно-художні принципи і засоби* : автореф. дис. канд. мистецтвознавства. Харків, 2015. 20 с.
9. Караманов О. В. Дитяча книжка як засіб візуальної комунікації: сучасні тенденції розвитку. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.* 2020. № 2. С. 112–118.
10. Карпенко Д. О. Трансформація структури книжкових видань для дітей на сучасному ринку України. *Поліграфія і видавнича справа*. 2021. № 1. С. 99–108.

11. Косів В. М. *Українська ідентичність у графічному дизайні 1945–1989 років.* Київ: Родовід, 2019. 480 с.
12. Огар Е. І. *Дитяча книга в українському соціокультурному просторі: історія, друкарство, сучасні проблеми.* Львів : Світ, 2002. 240 с.
13. Петренко О. Б. *Сучасна українська книга в читанні дітей : прогр. та методика соціол. дослідж.* Нац. б-ка України для дітей. Київ, 2020. 12 с.
14. Побірченко Н. С. Психолого-педагогічні особливості візуального сприйняття інформації дітьми дошкільного віку. *Науковий вісник Уманського державного педагогічного університету*. 2018. № 3. С. 142–151.
15. Романишин Р., Лесів А. *Зірки і макові зернята.* Львів : Видавництво Старого Лева, 2014. 28 с.
16. Романишин Р., Лесів А. *Голосно, тихо, пошепки.* Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. 40 с.
17. Токар М. І. *Образи героїв української дитячої літератури в книжковій ілюстрації другої половини XX – початку XXI століття* : дис. канд. мистецтвознавства : 17.00.05 Львівська національна академія мистецтв. Львів, 2018. 403 с. URL: https://uacademic.info/ua/document/0418U003585 .
18. Січкар О. О. Сучасна українська книжкова ілюстрація: художні особливості та тенденції розвитку. *Мистецтвознавчі записки*. 2019. Вип. 35. С. 221–228.
19. Сидоренко В. Д. *Візуальне мистецтво: від авангардних зрушень до новітніх спрямувань : розвиток візуального мистецтва України XX–XXI століття : монографія.* Академія мистецтв України, Інститут проблем сучасного мистецтва. Київ, 2008. 468 с.
20. Смольникова Г. В. Особливості використання кольоротерапії в роботі з дітьми дошкільного віку. *Вісник психології і педагогіки* : зб. наук. праць. Київ : ІСПП НАПН України, 2020. Вип. 26. С. 129–133.
21. Шатохін О. *Жовтий метелик.* Львів : Видавництво Старого Лева, 2022. 64 с.
22. Шульська Н., Манюхіна А. Ілюстративна культура сучасної дитячої

книги : видавничі норми й читацькі вимоги. *Scripta manent. Молодіжний науковий вісник інституту філології та журналістики*. Київ, 2019. С. 152–154.

23. Allen J. *I'm not Sleepy* , il. M. Robertson. London : Boxer Books, 2022. 32 p.
24. Arizpe, Evelyn, Styles, Morag. *Children Reading Picturebooks: Interpreting Visual Texts.* London: Routledge, 2015. 256 p.
25. Beckett S. L. Crossover Picturebooks: *A Genre for All Ages. New York* : Routledge, 2012. 410 p.
26. Bleicher S. Contemporary *Color: Theory and Use.* 3rd ed. Boston : Cengage Learning, 2023. 288 p.
27. Edwards B. *Color: A Course in Mastering the Art of Mixing Colors.* New York : TarcherPerigee, 2012. 224 p.
28. Goga N., Iversen M. H., Teigland A. S. (eds.). *Verbal and Visual Strategies in Nonfiction Picturebooks.* Oslo : Cappelen Damm Akademisk, 2020. 284 p.
29. Hart C. *Ten Minutes to Bed: Little Dragon* / il. R. Warburton. London : Ladybird Books, 2018. 32 p.
30. Heller E. *Psychologie de la couleur: Effets et symboliques*. Paris : Pyramid, 2009. 264 p.
31. Lewis D. *Reading Contemporary Picturebooks: Picturing Text. London* : Routledge, 2001. 208 p.
32. Lupton E. *Design Is Storytelling. New York :* Cooper Hewitt, Smithsonian Design Museum, 2015. 160 p.
33. Mañas P. *Señor Aburrimiento* / il. D. Sierra Listón. Zaragoza : Editorial Edelvives, 2018. 40 p.
34. McCloud S. Understanding Comics: *The Invisible Art. Northampton* : Kitchen Sink Press, 1993. 215 p.
35. Nikolajeva M., Scott C. *How Picturebooks Work. New York* : Routledge, 2001. 308 p

36. Nodelman P. Words about Pictures: *The Narrative Art of Children's Picture Books. Athens* : University of Georgia Press, 1988. 318 p.
37. Ommundsen Å. M., Haaland L. *Exploring Challenging Picturebooks in Education.* London : Routledge, 2022. 262 p.
38. Rees D. *How to be an Illustrator.* 2nd ed. London : Laurence King Publishing, 2014. 160 p.
39. Salisbury M., Styles M. *Children's Picturebooks: The Art of Visual Storytelling.* London : Laurence King Publishing, 2012. 192 p.
40. Shulevitz U. *Writing with Pictures: How to Write and Illustrate Children's Books.* New York : Watson-Guptill Publications, 1997. 272 p.
41. Sipe L. R. How Picture Books Work: A Semiotically Framed Theory of Text-Picture Relationships. *Children's Literature in Education.* 1998. Vol. 29, No. 2. P. 97–108.
42. Terrusi M. *Silent Books: Welcome to the World of Picturebooks without Words.* Carpi : Carthusia Edizioni, 2017. 160 p.
43. Van der Linden S. *Lire l'album.* Le Puy-en-Velay : L'Atelier du Poisson Soluble, 2007. 166 p.
44. Zeegen L. *The Fundamentals of Illustration.* 2nd ed. Lausanne : Ava Publishing, 2012. 208 p.

ДОДАТОК А

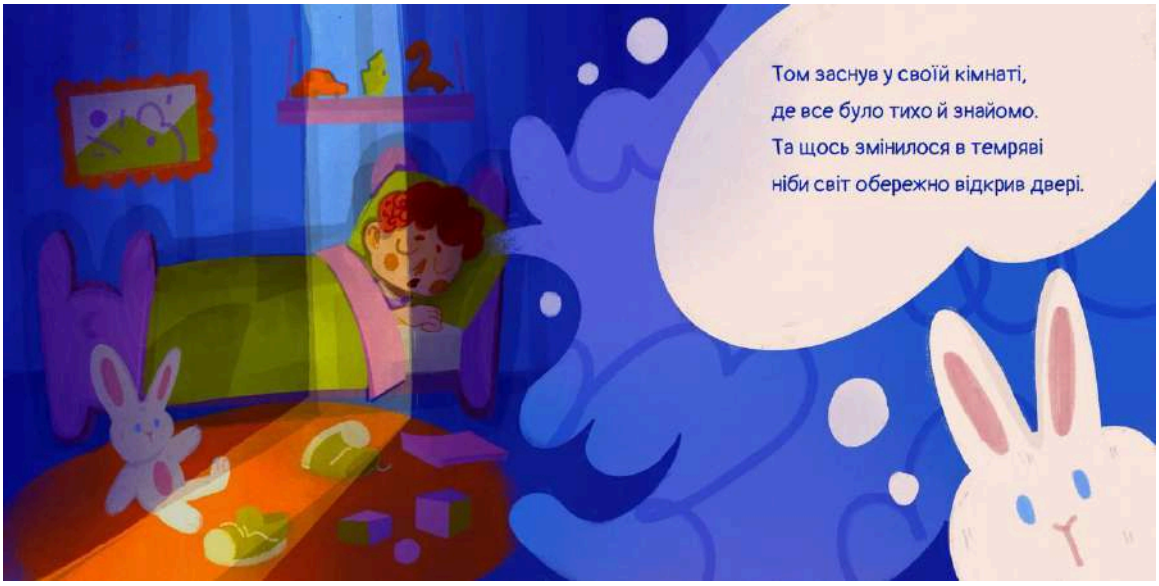

Рисунок А.1 – Перший розгорт

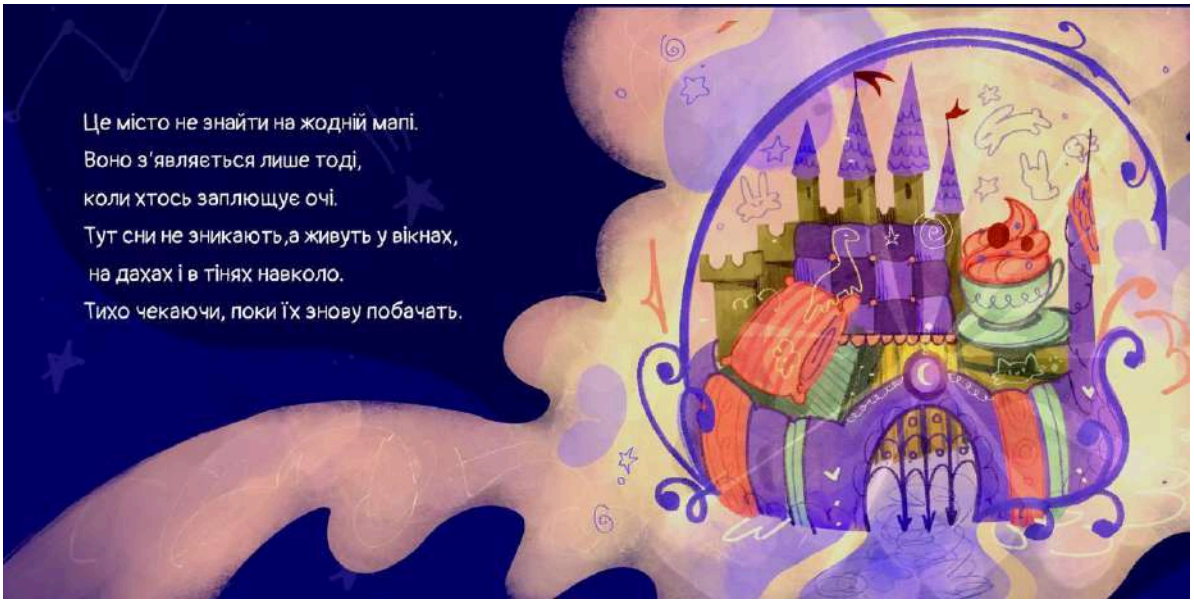

Рисунок А.2 – Другий розгорт

Рисунок А.3 – Третій розгорт

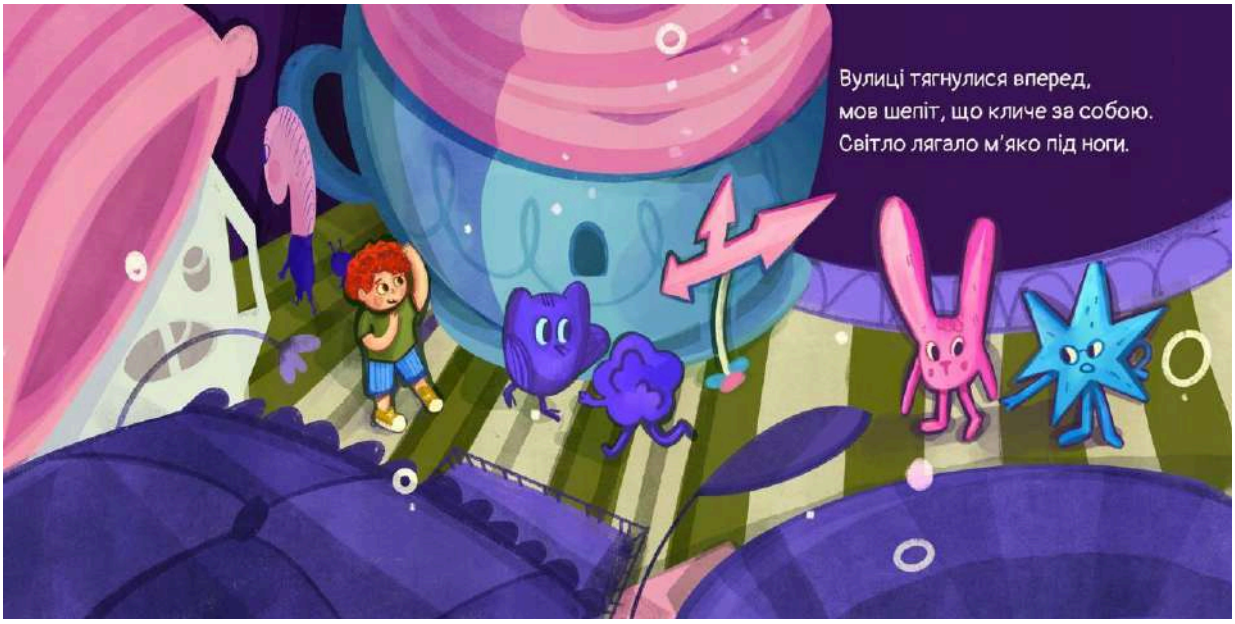

Рисунок А.4 – Четвертий розгорт

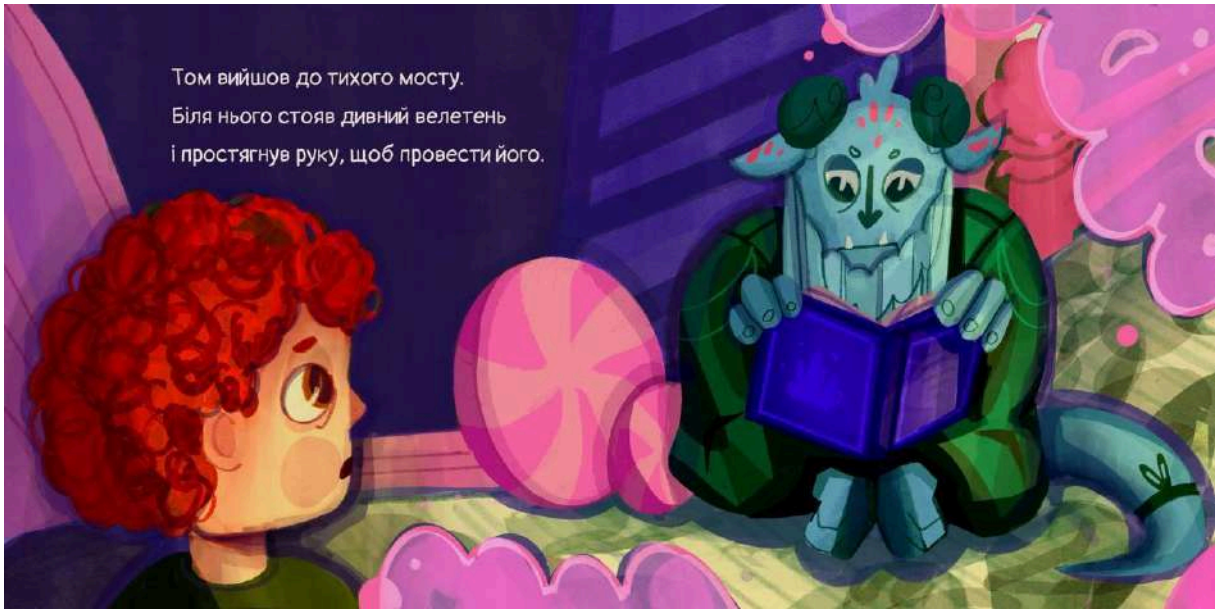

Рисунок А.5 – Пятий розгорт

Рисунок А.6 – Шостий розгорт

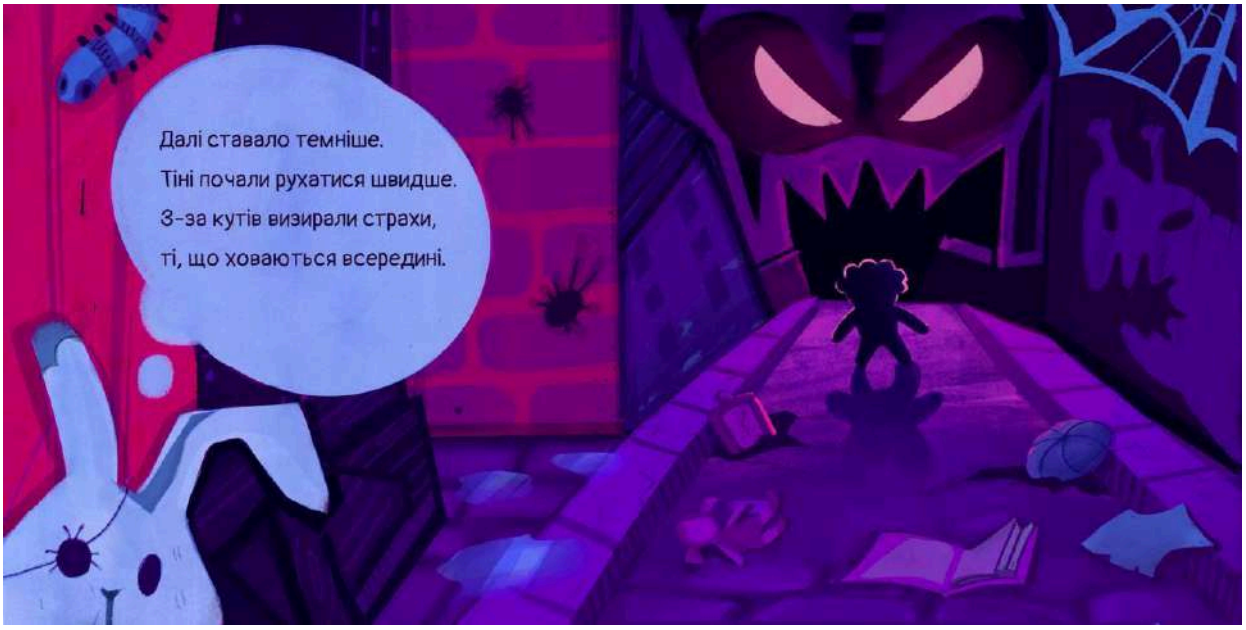

Рисунок А.7 – Сьомий розгорт

Рисунок А.8 – Восьмий розгорт

Рисунок А.9 – Девятий розгорт

Рисунок А.10 – Десятий розгорт

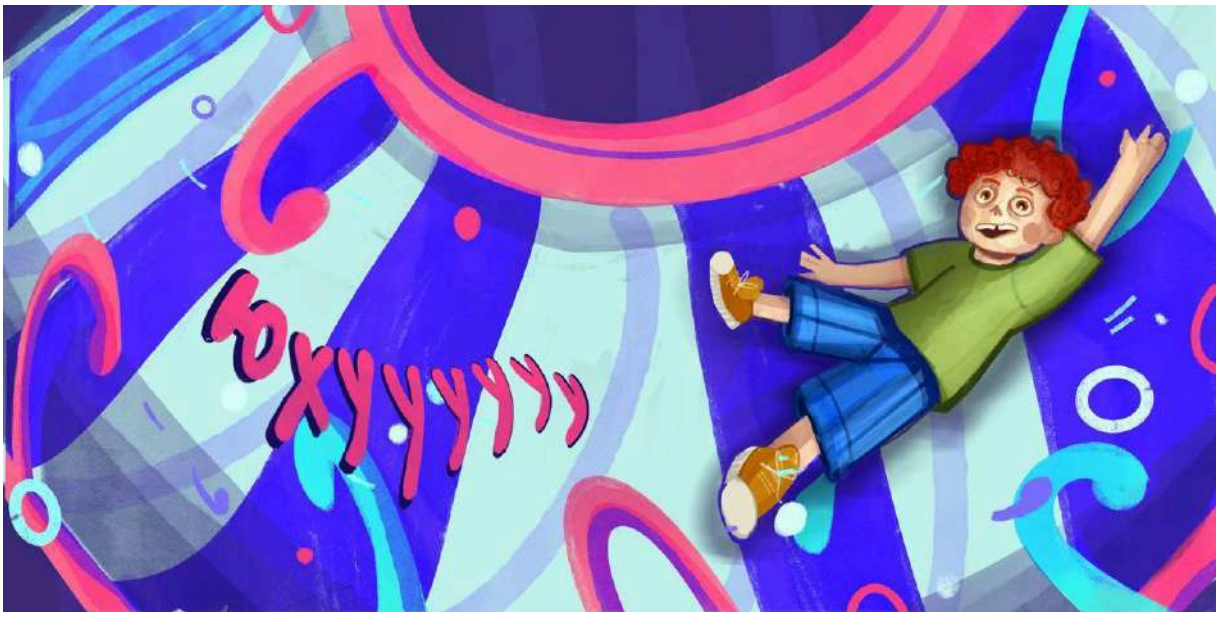

Рисунок А.11 – Одинадцятий розгорт

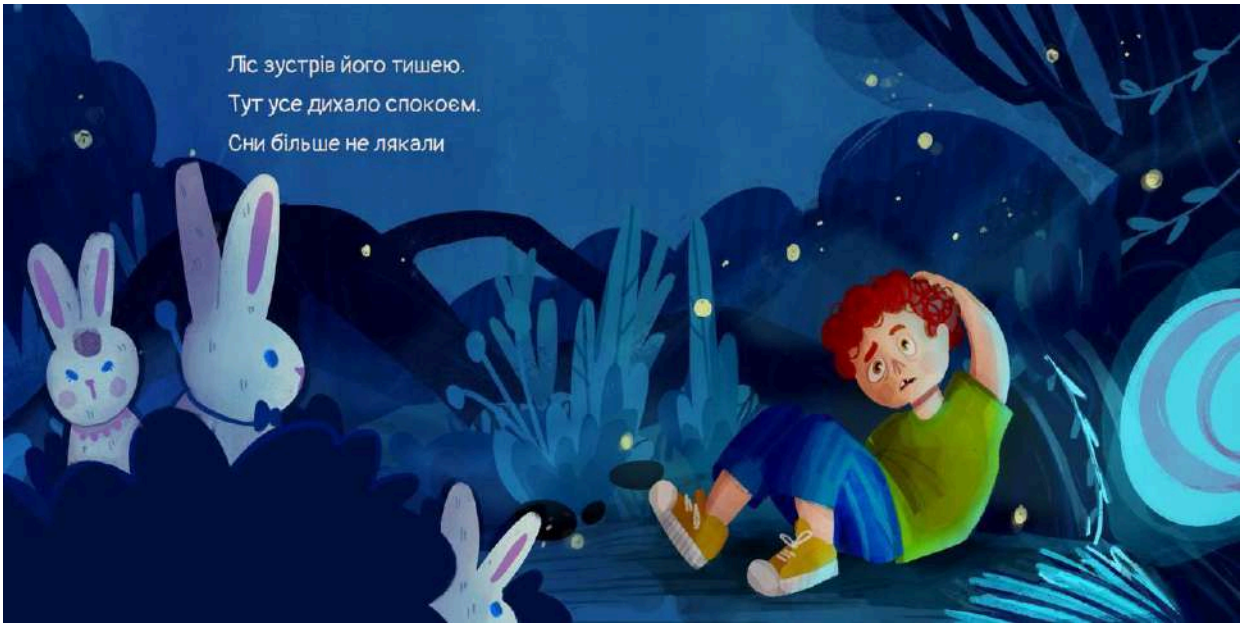

Рисунок А.12 – Дванадцятий розгорт

Рисунок А.13 – Тринадцятий розгорт

Рисунок А.14 – Чотирнадцятий розгорт

Рисунок А.15 – Пятнадцятий розгорт

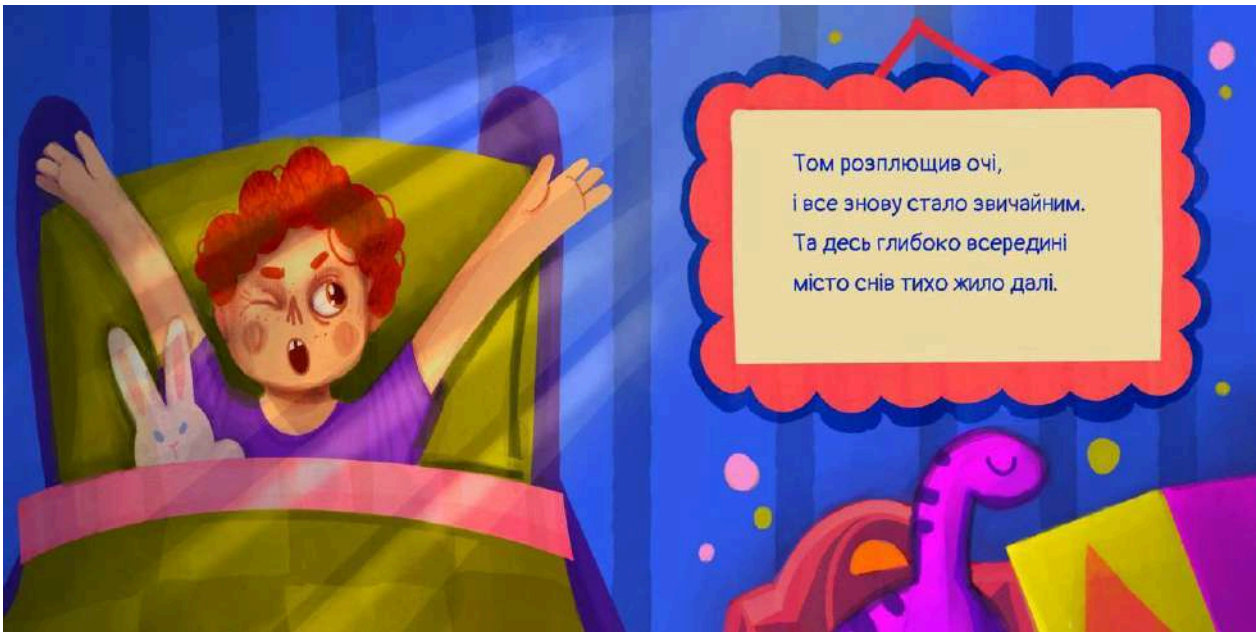

Рисунок А.16 – Шістнадцятий розгорт

Рисунок А.17 - Передня частина обкладинки

Рисунок А.18 - Задня частина обкладинки